ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲘ ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ. ᲤᲐᲡᲘ 5 ᲙᲐ�პ. ᲡᲐᲛᲨᲐᲒᲐᲗᲘ, 27 ᲝᲥᲢᲝᲛᲑᲔᲠᲘ 1915 Წ. № 127

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝ

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, поч. ящикъ № 76

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ

ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ., ბოლოს ბოლოს ... ბოლოს ... ...

ბრძოლის ველზე

რიგა-დვინსკის რაიონში სასტიკი და ულმობელი ბრძოლა სწარმოებს,

„რუსკი ინვალიდი“ 24 ოქტომბრის თარიღით, რომლის ამონაწერი კერძო დეპეშით არის გადმოცემული, ამბობს: გერმანელთა (დვინსკის რაიონში მებრძოლთა) ცენტრმა დვინსკიდან დაიწია და სამი-ოთხი ვერსის მანძილზე დადგაო.

სახეში მისაღებია აგრედვე კერძო სამხედრო ავტორიტეტების რწმუნება, გერმანელები დვინის მარცხენა ნაპირზე აღარ არიანო. ამ განცხადებას თავისი მნიშვნელობა აქვს და კავშირიც მთავარ შტაბის 19 ოქტომბრის დეპეშასთან, სადაც ნათქვამი იყო, ფრიდრიხშტადტის ზემოთ გერმანელებმა სცადეს ნავებით ხალხის გადასხმა მდინარის მარჯვენა ნაპირზეო. სჩანს, გერმანელებმა ცოტა ძალები აქ-იქ გადასხეს კიდეც, მაგრამ ფეხი ვერ მოიკიდეს და რუსებმა თუ გაანადგურეს, თუ მდინარეში გადაყარეს. ხოლო 26 სექტემბრის დეპეშების ცნობით პილვეროსთან გერმანელები ზედ მდ. დვინას მისდგომიან, რადგანაც, დეპეშის სიტყვით, აქ რუსებს გაუფანტავთ დვინის ფონზე გადასხმული გერმანელები.

კვირის დეპეშებში ახალი არაფერია.

სოფელ სემიკოვცესთან. ბრძოლის დროს, რუსები გადასულან მდ. სტრიპას მარჯვენა ნაპირზე, ტყვედ წამოუყვანიათ 8,500 ჯარისკაცი, გადმოულახავთ მდინარე და კვლავ მდინარის მარცხენა ნაპირზე დამდგარან.

კავკასიის ბრძოლის პირზე, ოსმალნი შეეცადნენ მდ. არხავე გადმოსულიყვნენ, მაგრამ ისინი რუსებს შეუჩერებიათ. რუს-ოსმალთა მოწინავე რაზმებს შატაკება მოუხდათ თორთუმის ტბის რაიონში, სოფელ ხისტოსპორის ჩრდილოეთით და სოფელ ჯოროვინთან, რომელიც ალაშქერთის ველის დასავლეთით მდებარეობს.

სერბეთის შესახებ არავითარი ოფიციალი ცნობა არ მოსულა.

მეგრი.

შტაბის დეკეშები

პეტროგრადი, 24 ოფიციალი. რიგის დასავლეთით, სოფ. უშინის რაიონში, რუსებმა მოიგერიეს გერმანთა რამდენიმე იერიში. სამხრეთით მდ. პრიპიატის რაიონამდე მდგომარეობა უცვლელია. სვენტენის ტბის სამხრეთით გერმანელები კონტრიერიშებს განაგრძობენ. დამატებითი ცნობით სოფ. კოსტიუხნოვკასთან ბრძოლაში, რაფალოვკის დასავლეთით, 22 ოქტ. რუსებს ტყვედ წამოუყვანიათ 22 აფიცერი და 712 ჯ. კ. 7 ტყვიისმფრქვეველი და 2 ზარბაზან.ი ბუტკასთან მტრის იერიშები მოგერიებულ იქმნა. მოწინააღმდეგემ უთავბოლოდ დაიხია. ყველაზე უმკაცრეს ბრძოლის პერიოდი გამწვავდა სოფ. სემიკოვცთან დაიშკუვის ტბის დასავლეთ ნაპირებზე. ბრძოლა თანდათანობით სცხრება. მოულოდნელი იერიშით რუსებმა ტყვედ წამოიყვანეს 8500 ჯ. კაცი. ყველაზე მეტი სიმძაფრე მოხდა იშკუვის ტბის მახლთბლად, სადაც აუარებელი ტყვეები წამოიყვანეს რუსებმა. მტერმა სასტიკი იერიშები მოიტანა ტყვეების გასანთავისუფლებლად, მაგრამ ვერას გახდა.

კავკასიის ფრონტზე მდგომარეობა უცვლელია.

პეტროგრადი, 25 ოქტომ. ოფიციალი. **დასავლეთი ფრონტი.** რიგის რაიონში რუსის ჯარები დაეცნენ გერმანელთ სოფ. ოლაისთან. მტერი იძულებული გახდა დროებით დაეცალა ეს სოფელი. სოფ. ლაურონ, მდ. დვინის მარცხენა ნაპირზე, იქსკიულის მახლობლად, რუსებმა აიღეს სასაფლაო. იმავე რაიონში ფონზი გადასვლის დროს რუსებმა გაჰფანტეს გერმანელთა რაზმი. სვენტენის ტბის დასავლეთ ნაპირზე რუსებმა ტყვედ წამოიყვანეს 300 ჯარის კაცი, 2 ტყვიის მფრქვეველი და პროჟექტორი. ამის შემდეგ გერმანელებმა ოთხჯერ იერიში მოიტანეს, მაგრამ ვერას გახდნენ. მდ. სტირის მარცხენა ნაპირზე მტერმა იერიში მოიტანა სოფ. მედვეჟიეს რაიონში, მაგრამ დროზე მოგერიებულ იქნენ. სოფ. კოსტიუხნოვკოსთან ბრძოლა გრძელდება.

კავკასიის ფრონტი. შავი ზღვის ნაპირებზე ოსმალნი შეეცადნენ მდ. არხავეზე გადასვლას, მაგრამ შეჩერებულ იქნენ. ტორტუმის რაიონში, სოფ ხისტასპორის ჩრდილოეთით და ალაშქერის ღელეში, სოფ. ჯოროვასთან. მოწინავე რაზმთა შეტაკება ხდება. ვანის ტბის სამხრეთ ნაპირზე, სოფ შატხის რაიონში, ქურთებთან შეტაკებაგრძელდება.

ომი და პარიზი

საფრანგეთის საუკეთესო ახალგაზდობა იჟლიტება. უკვე ენკენისთვის უკანასკნელ ფურცელში აღნიშნულა 132 მწერლის სახელი. ასეთი უბედურება სალიტერატურო სფეროში არც ერთ ერს დასტეხია თავზე. ჯერ კიდევ ამ რამდენიმე თვის წინედ ასე ჰბოდავდა რემი დე გურმონი: „კაცობრიობის კულტურის ისტორიაში არც ერთს თაობას ასეთი უბედობა არა ჰრგებია. ვისაც დავსტირი ამ ჟამადა, მათი სისხლი აუნაზღაურებელია. ესენი გახლანან მგოსნები, მხატვრები, მწერლები, რომელთაც ფიქრი და ოცნება ოდნავ გაფურჩქვნილი ყვავილი იყო, ის ხელოვანნი, რომელთაც სიკვდილმა მოსდო ცილი, ვიდრე თვის სახელს აღნიშნავდნენ. მთელი თაობანი სცხოვრობდნენ და იტანჯებოდნენ უცნობი სახით და ვინ რა იცის, რას არ ოცნებობდნენ, რომ ერთხელ მაინც ნაზად გაშლიდნენ თვის ფურცლებზე, როდსაც სიცოცხლე შორიდან ეკეკლუცებოდა მათ. Calvete flores martyrun!‘‘

საფრანგეთი დღეს სწირავს ომის სამსხვერპლოზე თავის საუკეთესო შვილთ, წილს, ყველა მოქალაქეთა გათანასწორებამ ყოველგვარი ღირებულების გარდაფარება მოახდინა და ყველა თანაბრად მიედინება ბრძოლის უწმინდეს სამსხვერპლოსაკენ. (ბ. ვ.)

ახალი ამბავი

✦ **მეფის ნაცვლის კანცელარიამ** 25 ათასი მანეთის ტალონი გადასცა ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოების გამგეობას გადმოხვეწილთა დასახმარებლად.

✦ **სამსონ ფირცხალავას ლექცია** წასულ კვირას, 18 ოქტომბერს, ძმ. ესიკოვების ნაქონ ცირკის დარბაზში, ბ-ნმა სამსონ ფირცხალავამ წაიკითხა თავისი ლექცია — „ქართველი სამაჰმადიანო ანუ ძველი მესხეთი“. ლექცია შინაარსიანი და ყოველ მხრივ საინტერესო იყო. სამწუხაროდ ხალხი ცოტა დაესწრო ლექციას, რომლის წმინდა შემოსავალი ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოებისთვის იყო დანიშნული.

✦ **საბავშვო დილა სოფლად.** ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოებასთან არსებულ სახალხო კითხვების მომწყობ სექციის დავალებით სექციის წევრმა ილია ნაკაშიძემ წასულ კვირას, 25 ოქტომბერს, სოფ. დიღომში, სამრეველო სკოლის დარბაზში, მოაწყო საბავშო დილა ბუნდოვანი სურათებით. ნაჩვენები იყო ტიპები ქართველ ხალხის სხვა და სხვა ტომთა—მეგრელებისა, გურულებისა, აჭარლებისა, ლაზებისა, თუშებისა და სხ. სურათების შინაარს უხსნიდა დილის გამმართველი ი. ნაკაშიძე ცნობის მოყვარე ბავშვებს. მანვე უამბო ბავშვებს ანდერსენის ზღაპარი „ბულბული“. ბ-ნი ილია ნაკაშიძე ესაუბრა ბავშვებს გურულების ცხოვრებისა და აჭარლების ეხლანდელ მდგომარეობის შესახებ. ბავშვები კმაყოფილი დარჩნენ ნახულითა და მოსმენილით და სთხოვეს ბ-ნს ილია ნაკაშიძეს, რომ ხშირად გაგვიმართე ასეთი დილაო.

✦ **კრება.** ხუთშაბათს, 29 ოქტომბერს, ქალაქის საბჭოს დარბაზში კრება ექნებათ თბილისის ძოქალაქეთა საზოგადოების რწმუნებულთ. კრებამ უნდა განსაზღვროს მოქალაქეთა მამასახლისის ჯამაგირის რაოდენობა და ახალი მამასახლისი აირჩიოს. ამავე კრებაზე ფიცს მიიღებენ ახლად არჩეული რწმუნებულები, რომელნიც უკვე დაამტკიცა გუბერნატორმა.

✦ **ბუჰგალტერთა კრება.** 25 ოქტომბერს დაიწყო ქალაქთა კავშირის კავკასიის განყოფილების ლაზარეთთა ბუჰგალტერების კრება. თავმჯდომარეობს კავშირის მთავარ კომიტეტის რწმუნებული ბ-ნი ვიშნიაკოვი. კრება რამდენიმე დღეს გასტანს, კრების საგანია შეიმუშაოს ერთი ტიპი ანგარიშის წარმოებისა ლაზარეთებში.

✦ **თბილისის კომიტეტი,** რომელსაც დავალებული აქვს დაჭრილ მეომრების შესახებ მზრუნველობა, 100 ათას მანეთს სთხოვს ქალაქთა კავშირის კავკასიის განყოფილებას,

✦ **ბათუმის მოურავის ჩამოსვლა.** თბილისს ჩამოვიდა ბათუმის ქალაქის მოურავი თავ. ი. ზ. ანდრონიკაშვილი. მის ჩამოსვლას კავშირი აქვს ბათუმში ახლად დაარსებულ ქალაქთა კავშირის კომიტეტისათვის ღონისძიებათა გადიდების საქმესთან.

✦ **სურსათი.** 24 ოკტომბერს, თბილისში მოიტანეს: ფქვილი 1 ვაგ., ჭვავი 2 ვაგ., მარილი 1 ვაგ., კარტოფილი 1 ვაგ., ბატები 1 ვაგონი, ხილი 1 ვაგ., საკლავი საქონელი 1 ვაგ., ნავთი 16 ვაგ., კომბოსტო 270 ფუთი, კვერცხები 151 ფუთი.

✦ **ილია ჭავჭავაძის საღამო.** დღეს, სამშაბათს, 27 ოქტომბერს, ხარფუხის საზოგადო კლუბის მამასახლისთა საბჭოს ინიციატივით გაიმართება საზეიმო საღამო დიდებულის პოეტის ილია ჭავჭავაძის დაბადებიდან 78 წლის აღსანიშნავად და მისი ხსოვნის პატივსაცემლად. საღამოში მონაწილეობენ ქართულ დრ. დასის მსახიობნი და ბ-ნნი: თავ. ნ. დ. ერისთავი, ს. მგალობლიშვილი, ი. გრიშაშვილი, ვალ. გუნია-ლაბაძე ქართველი ქალბატონი, ალ. ... და სხვ., სიმღერიანი ორკესტრი ბ-ნ პრესმანის ლოტბარობით, რომელიც შეასრულებს შოპენის სამგლოვიარო მარშს. ქართველ მსახიობთა მიერ წარმოდგენილი იქნება: ლუარსაბ თათქარიძე, სცენები ილ. ჭავჭავაძის მოთხრობიდან „კაცია ადამიანი?...“ ათი პროცენტი შემოსავლისა ილიას სახელობის ფონდისათვის გადაიდება და გადაეცემა ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოებას. საღამოზედ შესვლა უფასოა. დასაწყისი საღამოს 8 ნახ. სააათზე.

✦ **ქალაქთა კავშირის კომიტეტი.** 23 ოქტომბერს ბათომში მოხდა ქალაქთა კავშირის რწმუნებულთა კრება, რომელსაც დაესწრნენ ა. ი. ხატისოვი და გ. დ. ჟურული. როგორც კრებაზე გამოირკვა, ომის დაწყებამდისინ ბათომის ოლქში იყო 180.000 მცხოვრები. ამ რიცხვიდან, ოსმალეთთან ომის დაწყების შემდეგ, 50.000 სული გადახვეწილა ყარსის ოლქში, ქუთაისის გუბერნიაში და ოსმალეთში. დარჩენილია ადგილობრივ 130.000 სული, რომელთაგან 35.000 სული სცხოვრობს ბათომში, ხოლო დანარჩენი 95.000 ბათომის ოლქში. კრებამ აირჩია კომიტეტი, რომელშიაც შედიან ყველა ეროვნების წარმომადგენელნი. ამ კომიტეტის თავმჯდომარეა ბათომის ქალაქის მოურავი თავადი ი. ზ. ანდრონიკაშვილი. კომიტეტის მოვალეობაა მზრუნველობა იქონიოს ომისაგან დაზარალებულებზე. ა. ი. ხატისოვმა გადასცა კომიტეტის თავმჯდომარეს თავ. ანდრონიკაშვილს 10.000 მანეთი და ამასთანავე გააგებინა, რომ კომიტეტისათვის ჯერჯერობით გადადებულია 50 ათასი მანეთი და ეს თანხა შემდეგ გადიდებულ იქმნება თანდათან, როცა უფრო ნათლად გამოირკვევა ბათომის ოლქის მცხოვრებთა საჭიროებაო.

✦ **ქართულ წარმოდგენების გარშემო.** როგორც წინად ვწერდით, ქართულ მსახიობთა ამხანაგობამ სახალხო სახლთან არსებულ სექციებს სთხოვა, რომ თვეში სამი დღე დაგვითმეთ ხსენებულ სახალხო სახლში ქართულ წარმოდგენების გასამართადო. ამის გამო ქართულმა სექციამ შემდეგი დაადგინა: სამი დღე დაეთმოს ქართულ მსახიობთა ამხანაგობას იმ პირობით, რომ 1) პარტერში ათ შაურიანზე ნაკლებ ფასიანი ბილეთი არ გაჰყიდოს ამხანაგობამ თავისს წარმოდგენების დროს, 2) ქართული ისტორიული პიესები არ წარმოადგინოს ამხანაგობამ და 3) როცა სექცია მოითხოვს, ამხანაგობის თითოეული წევრი ვალდებული იყოს უსასყიდლოდ ითამაშოს სექციის მიერ გამართულ წარმოდგენებში. ეს თავისი დადგენილება სექციამ გადაგზავნილად აცნობა სექციის შეთებულ კრებას. ამ უკანასკნელმა განიხილა ... ნებული საკითხი განიხილა 25 ოქტომბერს და დაადგინა, სრულებით უგამოეცხადოს ქართულ მსახიობთა ... ხანაგობას.

✦ **ხოლერა.** 24 და 25 ოქტომბ... ქალაქის ლაზარეთში მიიყვანეს ხო... რიანი 3 და ხოლერის ნიშნებით ... კაცი. გამოეწერა ლაზარეთიდან ... კაცი. გუშინ, 26 ოქტომბერს, ... რეთში იმყოფებოდნენ ხოლერიანი ... და ხოლერის ნიშნებით 3 კაცი.

✦ **გადამდები სენი.** გუშინ, ... ოქტომბერს, ქალაქის საავადმყოფ... იწვნენ: ქუნთრუშიანი 97, სახად... 50, საოფლიანი 39, ხუნაგიანი ... მუცელაიანი 5 და ყვავილიანი 3 ...

✦ **დაჭრილი და ავადმყოფ... რის კაცნი.** ქალაქის ლაზარეთ... იმყოფებიან შემდეგი ქართველი ... რისკაცნი: ჩოგავაძე ნიკოლოზ ივ... ძე, ფირცხალაიშვილი ელისო ივ... ძე, მელაძე ერასტი ანდრიას ძე, ჩ... ვაძე პორფილე პავლეს ძე, კილაძე ... სი სოლომონის ძე, ხუციშვილი გ... გი მიხეილის ძე, ჩალაძე სამსონ ... ფანეს ძე, კოლაშვილი ესტატე ... სის ძე, თურმანიძე შიო ვლადიმ... ძე, კოპალიანი რაჟდენ გიორგის ... ნიკაური გიორგი, დათიაშვილი ნ... ლოზ ივანეს ძე, ფუცეშკიძე ვ... იოსების ძე, კუხალაშვილი ნესტ... ივანეს ძე, ჩიკვაშვილი დავით და... ლის ძე, ჯანხატელი გაბრიელ მიხა... ახანია მელიტონ ივანეს ძე, კურ... ლია აკაკი გიორგის ძე, ჭიჭინაძე ... გო იაგორის ძე, კოკოშვილი ია... ქობულაშვილი ივანე შამილას ძე, ... ხიაშვილი მიხა იოსების ძე, წელ... თევდორე ნიკოს ძე, კარკიშვილი ... ორგი ივანეს ძე, კალანდარიშვ... ანდრია, ბადრიშვილი რაჟდენ, მი... ტაძე სპირიდონ ოქროპირის ძე, ნ... ძე ევგენი ივანეს ძე, თოიძე ვლ... მერ სილევანის ძე, კუსრაშვილი ბ... რიონ გაბრიელის ძე, მიქაშვილი ბ... რიონ მიხეილის ძე, კაკაძე გიო... მალაქიას ძე, კიკაშვილი მიხეილ ... ქსანდრეს ძე, ივანე ვლადიმერ თ... რეს ძე, ჰოძაგუა დენის კოტიას... ჯელოგაში კოსტანტინე ბიჭიას ... ხვედელიძე ბიქტორ გიორგის ძე, ... ბოხიძე ნესტორ გიორგის ძე, გაბ... ვა ალექსანდრე დათიას ძე, მი... კონდრატი მაკარის ძე, შენგელია ... სონ ივანეს ძე, ჯაფარიძე სერაფ... გოგოხია პლატონ ივანეს ძე, მაღ... ფერიძე მელიტონ გიორგის ძე, ჯ... ვა გ. აბ., ზოზელია პეტრე ტიმოთ...

ბაბაი და საქართველო

(დასასრული)

აკაკის მთელი ლირიკა, მთელი პოეტური შემოქმედება—ტარიელობაა ამ ცხრაკლიტულში დამწყვდეულ ნესტანისათვის და რაინდული მსახურება ამ სატრფოსი უნებლიეთ გვაგონებს ჩვენ მეცამეტე და მეთოთხმეტე საუკუნეთა დიდებულ სიმბოლისტ, დანტე ალიგიერის ბეატრიჩეს. გარნა თუ დანტემ კონკრეტული, მიწიერი სახე ბეატრიჩეს გარდაქმნა ღვთიურ გამოცხადების აბსტრაქტიულ, გონება მიუწდომელ სიმბოლოთ,—აკაკიმ პირიქით აბსტრაქტიული ცნება ეროვნებისა გარდაქმნა ხორცშესხმულ და სულჩადგმულ სატრფოს სახედ. და გარდა იმისა, რომ თვით შეიყვარა, შეაყვარა იგი მთელ ქართველობას... დანტეც და აკაკიც სიმბოლისტებია თავიანთი სატრფოს კულტით. ხოლო თუ ერთის სიმბოლიზმი გასულიერებაა რეალურ სახესი, მეორესი—განხორციელებაა იდეალურისა. და წინააღმდეგობა ესე თავდაპირველად აღმოსავლეთის და დასავლეთის სულის დაპირდაპირებაა პოეზიაში.

იტყვიან, აკაკის მიერ საქართველოს განესტანება—სიმბოლიზმი კი არა, უბრალო ალლეგორიაა... გარნა თვით უაღრესი სიმბოლიზმიც ხომ ალლეგორიის ნაცვალი სახეა? სიმბოლიზმი ხომ დასავლეთის, ევროპის მეცხრამეტე საუკუნის კუთვნილებას არ შეადგენს... იგი ძველია და საყოველთაო, ვით თვით კაცობრიობა? და დასაბამი მისი სწორედ აღმოსავლეთია... შეგიძლიათ, ათას ერთი ღამის ეპოპეის ალლეგორიები უწოდოთ, მხოლოდ ესეთი ალლეგორიები ათასწილ მეტად სიმბოლიურია ვიდრე მოდერნისტული სახეები. და როგორც უაღრესად სიმბოლისტურია—დანტეს მითიური ალლეგორიები,—ასევე სიმბოლიურია აკაკის „ნესტანობა“, აწყობილი აღმოსავლეთურ—ქართულ ჰანგებზე.

სატრფო—მშვენიერი შორეული სატრფო აკაკისა, „დღეს მკვდარივით მძინარი, ფეხშიშველი, თავზედ ლეჩაქ ახდილი“—ორმაგი და სამმაგი სახეა, ვითარცა გამოუცნობი სფინქსი და ორმაგ-სამმაგია აკაკის ქურუმობაც. ისტორიული ინტუიციით აღჭურვილი, აკაკი არ ეჭვობს თავის სატრფოს საბოლოო ბედში; მან იცის რომ „საქართველო უცნაურად არ ჰქრებოდა... არ კვდებოდა... იმ ფერფლიდან ისევ წმიდათ ის ორბივით ახლდებოდა“... გაკაჟებულ ამგვარ ქართველოსოფიით, აკაკი მღერს ხან ოპტიმისტურად, ხან პესიმისტურად ქართველი ერის დიად წარსულს, სანაღვლო აწმყოს და ნათელსაყოფ მომავალს... რამოდენათ უარსაყოფია და სამწუხაროა აწმყო, იმდენად უფრო ძალოვანია აკაკის სიმღერაში წარსულ-მომავლის ოპტიმისტური ჰანგები, და ეს ბუნებრივიცაა: უჟამობა პესიმიზმს კი არ აღვივებს წინასწარმეტყველში, არამედ მატებს მას მომქმედ ძალღონეს... ებრაელთა ბიბლიის პესიმისტური პოეზია ხომ არა ბაბილონის ტყვეობის ჟამს არის ნამღერი, არამედ სოლომონის დიდების დროს... და სწორედ ნაპოლეონის ლაშქრობის დროს... და სწორედ ნაპოლეონის ლაშქრობით ფეხქვეშ გათელილმა გერმანეთმა შექმნა ყველაზედ უფრო იდეალისტური და მხნე პოეზია... აკაკის პოეზიაც—იდეალისტური და ოპტიმისტურია, მიუხედავად მის საუცხოვოდ აწყობილ ნაღვლიან ჰანგებისა. ასეთივეა ქართული სალამურის სიმღერა, როდესაც იგი გაჰკივის მთა და ველში: „ტკბილსა ხმასა ცაში ჰკარგავს და სევდისას შავ ქვესკნელში“. და ზოგჯერ ხომ სალამურის ტკბილი ხმაც სანუგეშოდ იპყრობს პოეტის ოცნებას...

სიმნი მკვნესარნი და სიმნი ტკბილ ხმოვანნი გადაწნული არიან აკაკის ჩონგურზე. აკაკი ჰკვნესს, როდესაც აღმართ-აღმართ მიმავალს თვალწინ წამოუდგება შორეული სატრფოს სახე—საქართველო. ამაოდ ემუდარებოდა მგოსანი თავის მოღალატე ნესტანს, აგონებდა „მის ცხოვრების წმიდა წარსულს“, როცა იგი ვერვინ დაიმონა ვერც ნებით და ვერც შეცდენით. ამაოდ შესძახის ტარიელი თავის მოღალატე ნესტანს, შემცდარ გზაზე დამდგარს, მტრის ალერსით გაბრუებულს:

„მონის ფასად დაგიჯდება დღევანდელი ეგ ალერსი
ბევრის აღთქმით, დიდის ხერხით
რომ ჩაგითრევს და შეგაცდენს...
ლეჩაქს მოგხდის, გაგაშიშვლებს,
ბანგს შეგასვამს, დაგაძინებს
გამოგიზრდის მონად შვილებს და
თვითონვე შენ დაგცინებს“...

ამაოა ყოველივე მუდარა, და აკაკი კვნესს:

„გადვიხედე, ვნახე რომ სხვას ჰმონებდა;
გამიკვირდა, ვსთქვი: მტერს როგორ
მონებდა?
მოხიბლულა... შემცდარია... ის
არი!...“

გარნა პოეტის სული მაინც არ დაჰყვება „დაღმართ დაღმართ“... იგი ისევ აღმართ აღმართ მიილტვის, თუმცა ჰხედავს, რომ სატრფო მისი მტერია... მიილტვის წარსულის დიად ნავთსაყუდებელში, მომავლის ნათელ სამკვიდრებელში... აკაკის სწამს მარადისობა საქართველოსი. მან იცის რომ

მსოფლიო ცხოვრებაში
ქართველსაც უძევს კვალიო
შიგნით—ოფლი და გუთანი—
გარეთ სისხლი და ხმალიო“...

ხმალმა უმტყუნა ქართველს, სამხედრო წყობილებამ... აკაკიმ იცის თუ ვისი გახრწნილობის ბრალია დამხობა საქართველოსი, განა აკაკიმ არ განიმეორა პლინიუსის პარაფრაზით— „საქართველო გვართა ბრძოლამ დაამხო“... აკაკისთვის საქართველოს სახელმწიფოებრივობის გახრწნა ასეთს სურათს წარმოადგენს: როდესაც უმეტესი ნაწილი მაშინდელ თავად-აზნაურობის გლეხობასთან ერთად ქვეყნის სამსხვერპლოდ იყო გადადებული,—ამ დროს სხვის კარზე აღზრდილნი ერისთავ-დიდებულნი, რომელთაც ქვეყნის გამგეობა ეჭირათ ხელში, თვით მირბოდნენ მტრის მოსაყვანად“ (პუბლიცისტური წერილი)...

გარნა აკაკის გული მაინც არ უტყდება. მას სწამს, რომ:

—„ნაშთი ძველი დიდებისა
არ გამქრალა ჯერაც ყველა
დღესაც მისი შარავანდით
ნიშანს გვაძლევს ცისარტყელა,
შვიდ სამთავროს მოგვაგონებს,
მოელვარე ის შვიდ ფერიო“...

პოეტი, რომელიც ცისარტყელის შვიდფეროვანებაში საქართველოს შვიდ სამთავროთა სიმბოლოს ჰხედავდა, ვერ მიეცემოდა სასოწარკვეთილებას. საქართველო მისთვის ამირანია, ქართული პრომეთეოსი, რომლის ბედზე მღერის დავით კუროპალატის ლაშქარი, საბერძნეთიდან დაბრუნების ჟამს:

—„მოვა დრო და თავს აიშვებს,
იმ ჯაჭვს გასწყვეტს გმირთა გმირი“...

და მაშინ კი პირობას დებს მგოსანი:

—„**მოგიკვდეთ, თუ სიმღერითა ვერ დავჩაგრო მე ბულბულიო**“...

გარნა მისი ნესტან-ამირანი ისევ ისე დამწყვდეულ-მიჯაჭვულია. ახალი ქაჯეთის აღებას **გმირი** უნდა. და აკაკის მკვნესავ ტკბილი ჩანგიც უმღერს მერმისს გმირს. აქ პოეტის შემოქმედი ექსტაზი რელიგიურ ხასიათს აძლევს მის მამულისშვილურ გრძნობას. იბადება **მესიანისტური** იდეა—ეროვნულ გმირის გამოცხადებისა. გმირი ესე უნდა იყოს ძლიერი, ვინაიდან აკაკიმ იცის რომ

ძალაა ქვეყნის დიდება
ჭეშმარიტება არს ძალა!“

და ძალა ეს უნდა გამოსჭედოს თვით ერმა, წარსულის ანდერძით, წინაპართა აღთქმით, თვითმყოფ ისტორიულ ცხოვრების გაგრძობით. აკაკი დაუნდობელად უცქერის იმ ჭირისუფალთ („მარქსელთ“, აკაკის სახელწოდებით) რომელნიც ელოდებიან ნეტარ მესიას უცხო, თუმცა ძლიერ ტომიდან, პოეტი იგონებს ბულგარეთ-ოსმალეთის მაგალითს და ეკითხება გულუბრყვილთ: განა შეეძლო ბულგარეთს, რომ ოსმალეთს ამოდგომოდა გვერდში და მასთან ერთად მისის პროგრამით ეხელმძღვანელებინა?—„რატომ არა, იტყოდენ ჭირვეულები, თუ ორივე ეროვნება, ბულგარეთი და ოსმალეთი მარქსის მოძღვრებას აღიარებდენ და ეკონომიუ მატერიალიზმს ჩაჰკიდებდნენ ხელსო!—მაგრამ სანამდის ეს იქმნებოდა—ხომ ჩაიყლაპებოდა ბულგარეთი?“—დაასკვნის აკაკი (იხ. მისი „ორი პუბლიცისტური წერილი“) და, როგორც ნამდვილი ტარიელი, **თვისტომ** ავთანდილ-ფრიდონს უყვის ნესტანის საშველად.—

„ეროვნებავ! ღვთის ნიჭი ხარ,
არც საპოვნი, არც სასყიდი.
და მხოლოდ თვითარსებობა
არის შენი გზა და ხიდიო“...

გმირის მოლოდინე მგოსანმა იცის, რომ

—გმირს წინა უძღვის ყოველთვის
უძლური წინამორბედი...
გმირებს უძახის... უყივის
ჩემი დაფი და ნაღარა!..

აკაკი ელოდა, უყივოდა, ეძახდა ამ ნეტარ გმირს უკანასკნელ დღემდის... როდესაც ჭაღარა მოერია, მაშინაც კი არ დაცხრა საამირანო ცეცხლი პოეტის გულში: „სადა ხარ ჩვენში ჯერ გმირო, რომ ჰკურნო წყლული ხალხისა და მტერს ძლიერად უგმიროო!?“—ეკითხება პოეტი საქართველოს და სიკვდილის განმცადი:

—„არას ნატრობს მეტს აღარას
რომ სამშობლოს მტრის სისხლითა
იღებავდეს ჭაღარას!“—

მხოლოდ სიკვდილის წინა ჟამს იგრძნო წინასწარმეტყველმა მგოსანმა, რომ გაინძრენ მიძინებულნი ტარიელ, ავთანდილ—ფრიდონი... რომ ამგერდა სული საქართველოისი, რომ იგი მზად არის გარემოიცვას ეროვნული პიროვნების გამხმარი და ხსნილი ნაწილნი, რომ ისინი უკვე იმოსებიან ხორცით და კანით, რომ დაჰბერა უკვე საქართველოს თანამდევმა უკვდავმა სულმა... და აკაკი როგორც წინამორბედი მღერს:

—„რა ვუყო, რომ ვერ მოვესწარ...
სიკვდილის წინ მაინც ვიგრძნობ
მომავალ ბედს?.. და ამ გრძნობას
სულთან მბრძოლი თან ჩავიდნობ...

. . . . . .

—რომ მეც გედივით სიკვდილის წინ
ეთ
უცნაურ ჰანგზე ჩავიხმატკბილო,
და ვსთქვა გალობა საშვილიშვილო“...

გედივით უმღერდა აკაკი საქართველოს სიკვდილთან მბრძოლი... და ამ **გედისებურ** მღერამ გააღვივა სიყვარული ქართველ ერმა კიდევ ერთხელ დაამ... რომ მისი მარჯვენა ძველებურად ... ლოვანი და მხნეა. და სადაც, აკ... სიტყვით, „ჭეშმარიტება არს ძალ... იქ ქართველ ერსაც ძალუძს ... სებობა...

აკაკიმ იგრძნო, იხილა თავისი ... მხედველი გონებით საქართველოს ... მისი სახე და სთქვა—„ნათელ... ... ლით ვხედავ აღდგენილ საქართველ... სო“.

როდესაც ეს წინასწარმეტყველ... ცხად იქმნება, როდესაც მოისმ... ქართველთა მერმისი სახე, შინ ... ფლიოც დაუწყებს ალერსს აკაკის ... ეზიას, მოევლინება მას ახალი ჰერ... ნი და უწოდებს აკაკის, ... როგო... გარიბალდის,—კაცობრიობა რაინ... ... ლის ვნება ქართველთა გულში... ... კის სახელი გარდიქცა ეროვნულ ... ტის საგნად... თუ ძველად, საინ... რიო ცხოვრების გათენებისას ქართ... ტომთა მთლიანობას აკავშირებდა ... ად წინაპართა წარმართული თაყვა... ცემა,—ახლა ასეთივეა სიმბოლო... ჩვენთვის ილიას და აკაკის წმიდა ... ხელნი...

ნურვინ იტყვის, რომ აკაკის ... დული ტარიელობა საქართველოს... უარყოფდეს მის საკაცობრიო მნი... ლობას... აკაკის არ ძალუძდა არ ... ფილიყო ქართველი, ისე როგორ... ძალუძდა ეროვნული მოქმედების ... შემოქმედების უარყოფა ესპანელ ... ვანტესს და იტალიელ დანტეს... ... ნა აკაკის პოეზიაც ისეთივე სამ... რებელია კაცობრიობის, როგორც ... ეზია სერვანტესისა და დანტესი... თუ მსოფლიო ლიტერატურა ჯერ ... ბით გვეოდს უვლის ქართველთა ... ას,—ეს ხომ ჩვენი პოლიტიკურ... სოციალურ დაკნინების შედეგია, ... მელმაც ფიზიკურ მცირე რიცხო... ბასთან ერთად გამოიწვია ჩვენი ... დაკარგვა საერთაშორისო განწ... ლებაში...

მსოფლიო ომის ცეცხლით და ... ლით იჭედება ახალი ხანა კაცობ... ბის ცხოვრებისა, აწყობილი ეროვ... ბათა თვითმყოფ არსებობაზე... ... ველ ერმა კიდევ ერთხელ დაამ... რომ მისი მარჯვენა ძველებურად ... ლოვანი და მხნეა. და სადაც, აკ... სიტყვით, „ჭეშმარიტება არს ძალ... იქ ქართველ ერსაც ძალუძს ... სებობა...

აკაკიმ იგრძნო, იხილა თავისი ... მხედველი გონებით საქართველოს ... მისი სახე და სთქვა—„ნათელ... ... ლით ვხედავ აღდგენილ საქართველ... სო“.

როდესაც ეს წინასწარმეტყველ... ცხად იქმნება, როდესაც მოისმ... ქართველთა მერმისი სახე, შინ ... ფლიოც დაუწყებს ალერსს აკაკის ... ეზიას, მოევლინება მას ახალი ჰერ... ნი და უწოდებს აკაკის, ... როგო... გარიბალდის,—კაცობრიობა რაინ...

გრ. ...შაპელი...

საზოგადოებანი და პრეგები

„ახალი კლუბი“-ს წევრთა საგანგებო კრება.

25 ოქტომბერს ხელმეორედ შესდგა კრება. თავმჯდომარედ იყო დ. გ. გაბაშვილი, ხოლო მდივნად ბ-ნი ა. სარალიძე. კრებას მოხსენდა 47 წევრისგან ხელმოწერილი განცხადება კლუბის მამასახლისთა საბჭოს სახელობაზე, რომ მოწვეულ ყოფილიყო საგანგებო კრება, რომელსაც უნდა განეხილა საკითხი შესახებ ქართულ წარმოდგენების მოწყობისა კლუბის სცენაზე.

ამ განცხადების არსებითად განხილვა ეხლა ზედმეტად იქნა ცნობილი, რადგან, კლუბის მამასახლისთა საბჭოს პროექტის თანახმად, წინანდელ კვირას, 18 ოქტომბერს, კრებამ უკვე გადასდვა თვიურად ქართული წარმოდგენების მოსაწყობად ქართველ მსახიობთა მიერ 800 მანეთი. კრებამ მოისმინა მამასახლისთა საბჭოს საყურადღებო მოხსენება, რომ კლუბმა, თავის წევრთა რიცხვის კვალობაზე, შეიძინოს მომხმარებელ ამხანაგობის—„მეურნის“—400 პაი, რომელიც ღირს 4,400 მან. აზრის გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ მოხსენება ერთხმად იქნა შეწყნარებული შემდეგის წესრიგით: პაიები იქნება შეძენილი თითოულ წევრის სახელობაზე ცალ-ცალკე, მაშასადამე კლუბის თითოეული წევრი გახდება იმავე დროს წევრად „მეურნისა“. პაიები შენახული იქნება კლუბის სალაროში და არც ერთ წევრს ნება არ ექნება პაის გაყიდვის ანუ სხვა პირზე გადაცემის უფლება. თუ რომელიმე ეხლანდელი წევრი კლუბიდან გავა, მისი სახელობის პაი გადავა შემდეგ წევრზე,რომელიც გასულის ალაგას იქნება მიღებული კლუბში. პაიების ფასი, 4,400 მანეთი, კლუბმა უნდა შეიტანოს „მეურნის“ კასაში ექვსი თვის განმავლობაში ერთბაშად ანუ ნაწილ-ნაწილ. თუ რომელი წყაროდან უნდა იქნას ეს ფული გადახდილი, ამის შესახებ უნდა იზრუნოს მამასახლისთა საბჭომ.

ხარფუხის კლუბის მამასახლისთა საბჭოს თავმჯდომარემ დ. მ. დუმბაძემ განაცხადა, რომ ხარფუხის კლუბსაც, საცა სამასამდე წევრია, სურს „მეურნეში“ ამხანაგად ჩაწერაო.

მცირე შენიშვნა

თბილისის საოსტატო ინსტიტუტის შესახებ.

გაზ. „საქართველოს“ მე-123 ნომერში მოთავსებულია მოკლე შენიშვნა ქართული ენის გაუქმების შესახებ თბილისის საოსტატო ინსტიტუტში. ავტორი მწუხარებას გამოსთქვამს ამ არა სასურველ მოვლენის შესახებ. და მართლაც სამწუხაროა ეს მოვლენა. აქ სადაო, რასაკვირველია, არაფერია. ჩვენ მცირე შენიშვნაში გვინდა აღვნიშნოთ ის, რომ ჩვენი საზოგადოება სრულიად უყურადღებოდა სტოვებს ამ საშუალო სასწავლებელს, რომელიც ამზადებს მასწავლებლებს უმაღლეს პირველ დაწყებით სკოლებისათვის. ასეთი სკოლები ჩვენში ეხლა ბლომად იხსნება დაბა-საფლებში. **ამ სკოლებში თითქმის არსად არ იქნება დანიშნული ქართველი მასწავლებელი**, რაკი თბილისის საოსტატო ინსტიტუტში ქართველმა შეგირდებმა თანდათან იკლო და **დღეს თუ ხვალ მათი სინსილა გასწყდება.** ჩემის აზრით ეს მოვლენა უფრო სამწუხაროა, ამას უნდა მიექცეს განსაკუთრებული ყურადღება. ნუ დაგვიწყდება ისიც, რომ ამ სასწავლებელში უმაღლესი ბრძანების თანახმად **ათი სახელმწიფო ვაკანსია ქართველ თავადაზნაურობას ეკუთვნის..** თბილისის საოსტატო ინსტიტუტის საკითხს ამ მოკლე ხანში დაუბრუნდებით და ვრცლად გავაცნობთ ჩვენ საზოგადოებას. ეს საკითხი ღირსია იმისა, რომ სავსებით იქნეს გაშუქებული.

ვ. ძეგლეველი

ივერიის ეკლესიის შესახებ

VIII

მღვდლების კასტა

ყველგან, ყოველივე სარწმუნოებაში, არის და იქნება მღვდელთა კასტა. მაგალითად: პირველ-ყოფილ წარმართულ ვედიის სარწმუნოების დამაარსებლები ბრამანები ასეთს კასტას ამტკიცებენ. სადაც გავრცელდებოდა რომელიმე სარწმუნოება, იქვე თავს იჩენდენ ქურუმები, მათი მოვალეობა იყო ტაძარში მსახურება, მსხვერპლის შენახვა, ლოცვა-ვედრება, ქადაგება და სხვა.

ინდუსების კულტის ხასიათი გამოიხატება იმაში, რომ კერპებს ცოცხალ არსებად იმჩნევენ, ქურუმს ისე უყურებენ, როგორც მსახურს, რომელმაც კერპი უნდა გაბანოს, შემოსოს, ასაზრდოვოს, მორთოს-მოკაზმოს, ლოგინში ჩააწვინოს და სხ. მორწმუნენი ვალდებულნი არიან ძღვენის შეწირვისა, ეს ძღვენი კი ქურუმების საკუთრებაა.

თანამედროვე ბუდიზმი აღიარებს ბერთა კასტას, რომელთაც ეწოდებათ ლამა, ანუ უზენაესი მოძღვარი.

ძველს აღთქმაში სამღვდელო კანდიდატი განსაკუთრებული წესით ირჩევოდა და ემზადებოდა სამოღვაწეო ასპარეზზე გამოსასვლელად. ახლად დაბადებულს თავიდანვე მისი დედამამა ზრდიდა სხვა წესით და ანგარიშით. თავის მოპარსვა არ შეეძლო, ღვინო არ უნდა დაელია და ნაზარეველის აღთქმას იძლევოდა პირველ ყოვლისა.

ახალ აღთქმაში მოციქულებად აირჩია იესო ქრისტემ ზნეობის და სიმართლის მექონე ადამიანები; იგულისხმეთ, რომ ჯერ **აარჩია** იგინი და მერმე, რამოდენიმე ხნის შემდეგ, ზეცად ამაღლებისა, სული წმინდა გამოუგზავნა.

საქართველოს ეკლესია დიდს ყურადღებას აქცევდა სამღვდელო პირს; მისთვის განგებ სასწავლებლებს აარსებდენ, იქ ზრდიდენ კანდიდატებს, წვრთნიდენ მოთმინებაში, გაჭირვებაში, ფიზიკურ შრომაში, დღიურ ჭირვარამის ძებნაში.

მონასტერის ცხოვრებას ბავში ფეხის ადგმიდგანვე ეჩვეოდა, საღვთო წერილს ზედ-მიწევნით შეისწავლიდა, კრძალულებით ღვთის მსახურების შესრულება იცოდა, ერთის სიტყვით, ზედგამოჭრილი იყო ამ თანამდებობაზე.

თანამედროვე საქართველოს ეკლესია კრიზისს განიცდის სამღვდლო პირების უქონლობის საქმეში; ეს გასაკვირიც არაა,—დღიდან თვით არსებობის დაკარგვისა მან ყველაფრამდე სახე იცვალა, გათახსირდა. ჩვენი მღვდლები მწყემსები კი არა, მარტო **ხუცესები** არიან და სხვა არაფერი. ეს კი იმიტომ, რომ როდესაც მღვდლად აკურთხებენ ვისმე, ის არ ჰფიქრობს—შესძლებს თუ არა მღვდელის სამსახურის ტვირთვას. აი რას ამბობს ერთი რუსული ჟურნალი ამაზე: „მწყემსობა ბუნებრივი, პირადული მსახურებაა; ასეთივეა ის ძალები, რომლებითაც იგი შემკული უნდა იყოს, მღვდელი კი მას ვერსაიდან მიიღებს, თუ თითონ, მისვე ბუნებაში არაა. **მღვდლად** ხელ-დასხმენ, **მწყემსნი** კი იბადებიან, ისე, როგორც პოეტები, ორატორები იბადებიან. მღვდელი და მწყემსი ერთს ადამიანში უნდა იყოს შეკავშირებული. ეს პრაქტიკულად ასე უნდა იქმნეს, რადგან შეუძლებელია ერთმა მაგ. სწიროს და მეორემ ქადაგება წარმოსთქვას*).

აი როგორ რისხვას უგზავნის დაუდევარ მღვდლებს წინასწარ-მეტყველი ეზეკიელი: „ჭ მწყემსნო ისრაელისანო! ნუ აძოებენა მწყემსნი თავთა თვისთა, არა ცხოვართა აძოებენა მწყემსნი. აჰა ძესა შესჭამთ და მატყლით შეიმოსთ და პოხილთა დაჰკლავთ, ცხოვართა ჩემთა არა აძოებთ. მოუძლურებული არ განაძლიერეთ და სნეული არ განამართლეთ, და შემუსვრილი არ შეჰკართ, და ბოროტად მყოფსა არა უსხეულს საქმეთ, და ცთომილი არ მაქციეთ, და წარწყმედული არ მოიძიეთ. და განიბნინეს ცხოვარნი ჩემნი არ ყოფისათვის მწყემსთასა, და იქმნეს დასაჭმელ ყოველთა მხეცთა ველისათა და განითესნეს. და შესთეს ცხოვარნი ჩემნი ყოველსა ზედა მთასა, და ყოველსა ზედა ბორცსა მაღალსა, და პირსა ზედა ყოვლისა ქვეყანისასა განითესნეს ცხოვარნი ჩემნი, და არა იყო გამომძიებელი და არცა მომქცეველი“ (ეზეკ. 34, 3—6).

ისეთი კრიზისი სამღვდელოებისა, როგორიც ამ ჟამადაა შენიშნული საქართველოს ეკლესიაში, არას დროს არ ყოფილა. მიზეზი ბევრია, მაგრამ უმთავრესი კი შემდეგია ჩვენის ფიქრით: 1905 წლის შემდეგ უფრო შენიშნულია ასეთი კრიზისი; იმ ხანებში ხალხის გულიდან ამოგლიჯეს რამდენიმე საუკუნოებით ჩანერგული სარწმუნოება, თუმცა მაგიერი არა ჩასდგეს რა იქვე. სემინარია, თუმცა არ იძლეოდა სასურველს კანდიდატებს, მაგრამ იქიდამ გამოსულებმაც აიცრუეს გული ეკლესიის სამსახურზე და თითქმის ყველამ უმაღლეს სასწავლებლებს მიაშურა სწავლის გასაგრძელებლად. სხვა არა იყოს რა მღვდელს ყველა სჯიჯგნის: გარეული და შინაური; მას არავითარი უფლება არ აქვს: მღვდელ-მთავრის ერთის კალმის მოსმით მღვდელი შესაძლოა ისეთს მდგომარეობაში ჩავარდეს, რომ იქ ძაღლ-უმადურ ყოფნას სხვა ხელობა ირჩიოს. ჩვენს ერთად ერთს სემინარიაში თუ აქნამდი თითქმის ყველა ქართველი ათავებდა კურს და მიდიოდნენ სოფლებში მღვდლად, ახლა იქ ქართველი თითზე ჩამოსათვლელია და მათ მაგიერ აისორი და ბერძენია. ცნობილი იმერეთის ოქროპირი, გაბრიელ ეპისკოპოზი, სემინარიელს თვალის ჩინივით მისჩერებოდა და ცდილობდა რაც შეიძლებოდა იგი „ხელში მოეგდო“ და სოფელში ეკრა თავი. იქ მისთვის გამზადებული ჰქონდა სამოქმედო ასპარეზი და თუ არის ვინმე სემინარიელი დღეს სოფლად ან ქალაქად დასავლეთ საქართველოში, სწორედ გაბრიელის მეოხებით. ის თითქმის მაშვალადაც დგებოდა. აირჩევდა ობლად შთენილ მღვდლის ქალი-: შვილს და გაურიგებდა სემინარიელს. ამნაირად იგი ორ კურდღელს იჭერდა უმწეოდ დარჩენილს ობოლს პატრონს აბარებდა და არც თუ სამღვდელოსთვის იყო უსარფო ასეთი მოქმედება.

თვით ვრცელ რუსეთში, სადაც აუარებელი სემინარიაა, იქაც კი ღირსეული სამღვდელო კანდიდატები სანთლით საძებარია. სწორედ ეს იყო მიზეზი, რომ ცნობილმა მ. ვოსტორგოვმა გახსნა მოსკოვში ე. წ. „პასტირსკი კურსები“ სადაც თავი მოუყარა ყველა წყალწასაღებ და ყბად ასაღებ პირებს, თუმცა შედეგი ასეთს მოქმედებას ძრიელ სამწუხარო მოჰყვა. იქიდან გამოსული მეჩქმე, მწერალ-იასაულები აბა რა მღვდელს გამოაჩენდენ? მათში ბევრი თავაღებული გაჩნდა და სარგებლობის მაგიერ ზარალი მისცეს თავიანთ მრევლთ. ასევეა ჩვენში. თუმცა ასეთის სენის გადაკვეთა ამ ხანად ძნელია ჩვენთვის მაგრამ, თუ მეტ ცოდნას და უნარს გამოიჩენენ სამღვდელოების მეთაურნი განიდევნება პროტექცია, ნათელ-მირონობა, მაშინ ასე თუ ისე მოხერხდება ცოტათი მაინც ღირსეული კანდიდატის არჩევა. თორემ, თქვენი მტერია, ზოგიერთი ბოროტი ენები ამბობენ ერთს ადგილას ვენახის ქურდი დასვეს მღვდლათაო და ეს კი მიტომ, რომ ამ ყმაწვილს ბლაღოჩინი ყოლია ქვისლი ერთის მხრით და მეორე ბლაღოჩინი ნათლია. საქმე გაიჩარხა ამ ბლაღოჩინების წყალობით.

დიახ ყველაფერი შეიძლება თუ ვინმემ გამოიჩინა გულმხურვალობა და საზოგადო საქმეში გულწრფელობა.

კ. ძეელი.

*) Церк. общ. Вѣст. № 19, 1913 г.

ფეოდალური ნიავი

(ლეგენდა)

I

— გიყვართ განა ერთმანეთი?—შეეკითხა ორს ერთმანეთთან ახლო მდგარს ახალგაზდა მწვანეგვირგვინა ხეს ცელქი ნიავი.—რა მორცხვად დაღუნეთ თავი? სიყვარული სირცხვილი როდი არის. აკოცეთ ჩქარა ერთმანეთს, თქვე საძაგლებო!

— არა! არა! არა!.. არა და არა!—აშრიალდნენ ხეები.—ჩვენა სიყვარულს დუმილით გამოვხატავთ ხოლმე.

— არა, უნდა აკოცოთ.—შეჰსისინა ჯიუტად ნიავმა და მწვანეგვირგვინიანებს საკოცნელად თავები დაახრევინა.

შეყვარებულნი შეეხნენ.

— რას მოგვაციდი? დაგვანებე თავი!—შეუტიეს ნიავს ხეებმა.—გეტყობა, ახალი სატრფო გიშოვია, რომ აგრე გადარეულხარ.

— ვიშოვე მაშა! განა თქვენსეებრ დავმალავ?.. აკოცეთ ჩქარა!

თავების შეხებამ მწვანეგვირგვინიანებს ძლიერი სურვილი აღუძრა, ვეღარ მოითმინეს და ერთმანეთს ხელი ხელს ჩაჰკიდეს, ყელი ყელს გადააჭდეს, ჩაეკონნენ.

— გესიამოვნათ განა? ჩახუტების სიტკბოება იგრძენით განა?.. ხედავთ, როგორ აღარ შორდებიან? ხედავთ, იძახდა ნიავი და თან ჩაკონებულთ გარს ურბენდა და ცეკვავდა.

II

— გეყოფათ, კარგით!—უთხრა მწვანეგვირგვინიანებს ნიავმა და ერთი მეორეს განაშორა.

— მიიხედეთ იქით!

ნიავმა მწვანეგვირგვინიანებს ჩრდილოეთისაკენ მიუტრიალა თავები.

— ხედავთ? აგე ჩემი სატრფო.

გმირების რაზმი მოდიოდა. წინ თეთრებით მოსილი მშვენიერი ასული მოუძღოდა. ხელთ ჯვარი ეპყრა.

— ხედავთ?!—შესძახა ახტაცებით ხეებს ნიავმა.—მზეს შუქს უკარგავს! თქვენ კი არა გგავთ უმსგავსებს!

ცელქი მოშორდა მწვანეგვირგვინიანებს და მომავალ ასულს წინ მიეგება. გარს შემოევლო, თეთრი მანდილი აუფორიაქა, შავი თმის ტევრი შეუთამაშა, ყურში სიყვარული ჩასჩურჩულა და თან ადევნა.

წინ მიურბოდა.

ასულს ნიავის ალერსით სახე გაუბრწყინდა და ციური თვალები მაღლა აღაპყრო. თავი სხივებით შეემოსა. ზეცით მოვლენილის ანგელოზის სახე მიიღო.

— თავს გავსწირავთ შენთვის! შესძახეს გატაცებით გმირებმა.

მიდამო ახმაურდა და განწირულს გმირებს ბანი მისცა.

III

მალხაზს წყაროს გაუარეს გვერდით.

— აი შე მოღალატე! აი შე მოღალატე! აი შე მოღალატე!—მიაყარა ზედიზედ სიტყვები წყარომ ნიავსა—ონავარო, ონავარო! შენ არ იყავი, გულწრფელ სიყვარულს მეფიცებოდი?

— რას მიედ-მოედები? სიყვარული თავისუფალია, ცოცხალი არსებაა, წნილად არ ჩაიდება, მუდამ ახალს ეძებს!—შეჰგუგუნა ნიავმა და უდარდელად გმირების რაზმთან ერთად თვალს მოეფარა.

IV

გმირები მტერს დალამულ ველზე შეეხეჩნენ. ასულმა ანიშნა და ხელჩართული ბრძოლა გაიმართა. სისხლი დაიღვარა და ქვიშა ალისფრად შეიღება.

მშვენიერი ასული შველივით დასრიალებდა, ძირს დაცემულ მეომრებს ჭრილობებს უხვევდა და ამხნევებდა. ნიავი სატრფოს არ სცილდებოდა და შველოდა, გარს სამხრეთის მზის სიმხურვალეს ანელებდა.

ასულის ფეხთ წინ ლომი ვაჟკაცი დაეცა: სათაყვანებელს ღვთისწორ არსებას იცავდა. მხარიდან სისხლი ჩუხჩუხით გადმოსდიოდა ასულმა საკინძი ჩამოიგლიჯა, თავის სამოსელს გულისპირი შემოახია და გმირს ჭრილობა შეუხვია.

მტერმა ასული მიზანში ამოიღო და მოშიშვლებული გულის მკერდი ლალისფერი სისხლით შეუღება. ნიავის სატრფოს მუხლი მოეკრა და ძირს დაეცა. ნიავმა მწარედ დაიკვნესა.

გმირთა ძალა მოისრა. მრავალი იყო მტერი და გაიმარჯვა. ძირს დაცემული ასულის დასატყვევებლად გამოსწია.

ნიავი გაგულისდა, კუდიან ქარად იქცა, ლამი მაღლა ასწია, სვეტ-სვეტად დაატრიალა და გაკადნიერებულს მტერს ზედ მიაყარა... სატრფო გადაარჩინა.

V

— მომეცით ფოთლები! ნუ დაიშურებთ! მომეცით!—ეხვეწებოდა ორ შეყვარებულს ხეს დაღონებული ნიავი.—ჩემს სატრფოს გახურებული ლამი ტანს უხრუკავს. მინდა გრილი ლოგინი გავუმართო.

— დიდი სიამოვნებით! — შეჰშრიალეს თავაზიანად მწვანეგვირგვინიანებმა.— დიდი სიამოვნებით!.. აი წაიღე.

ნიავი ფოთლებით დაიტვირთა და წყაროსთან მიირბინა.

— ნება მომეცი, ფოთლები შენ წყალში დავასველო!—შესთხოვა ნელის ხმით ნიავმა.

— გამეცა, ონავარო! გამეცა! გამეცა! გამეცა! არ გაბედო!—დაუტურტურა წყარომ.—შენ არ იყავი, სხვაზე გამცვალე?

— ნუ ჯავრობ! ოჰ, ნუ მაგდებ!.. რომ იცოდე, რა სათნო რამ არის! რომ იცოდე, რა ლმობიერია!.. რომ ნახო მისუსტებული, შეგებრალება, შეიყვარებ!..—უთხრა ნაღვლიანად ნიავმა.—სისხლი სდის. თვალთ ალმასის ცრემლი არ ელევა. დაღუპულ გმირებსა სტირის. ჯვარს არ იშორებს, ემუდარება... გახსოვს, შენ თვითონ თვალსხივოსანის ჭაბუკის სიყვარულმა რომ გაგიტაცა? მე რაღად მიჯავრდები? გახსოვს, ჭაბუკი სისხლით იცლებოდა და შენ მეხვეწებოდი, ჭრილობა შეუშრეო. ხომ გაგიგონე?

მალხაზმა ვეღარ გაუძლო თავის ცელქი მიჯნურის ხვეწნა-მუდარას და ფოთლები დაუსველა, ზედ მარგალიტები დაასხა.

იქვე ახლოს ვარდის ბუჩქი იდგა.

— მომეცი შენი სულნელება, ვარდო!—შეჰღაღადა ნიავმა—ჩემი ღვთაება მინდა დავიბრუნო, გავაცოცხლო, მოვასურიელო.

ვარდის ბუჩქმა ლამიზი ყვავილების გული გადაუხსნა და საკმეველი შესთავაზა.

საჩუქრებით ნიავი სატრფოსთან გაექანა, მაგრამ ვეღარ ნახა.

— სად არის ჩემი ღვთაება?— შესწუწუნა ქვიშნარს ნიავმა.—სად არის ჩემი ღვთაება?

—გონს მოვიდა, თავს ძალა დაატანა,—გაისმა პასუხად,—ზეზე წამოდგა, აღაპყრა მაღლა ჯვარი და გზას გაუდგა. გმირებს დაეძებს.

— ისევ გმირებს! ისევ გმირებს! მე კი არაფერი!—წამოიძახა გმინვით ნიავმა და სულშეხუთული, სუნთქვაშეკრული ძირს დაეცა.

ინ—ბანი.

რუსეთის ცხოვრება

გადასახადები გართობისთვის. რუსეთის ფინანსთა სამინისტროს შეუმუშავებია პროექტი გასართობ ადგილებში შესასვლელ ბილეთებზე გიდასახადები შემოიღოს. ასეთი ზომა სამინისტროს ფრიად კანონიერად მიაჩნია, რადგანაც გასართობ ადგილის მცხოვრებთა უფრო შეძლებული ნაწილი დადის. მათი მდგომარეობა იმდენად უზრუნველყოფილია, რომ ომის ამბებსაც არ შეუძლიანთ მათს კეთილ-ცხოვრებას გადაეღობოს წინ. გადასახიდებს განაგებს იმპერ. მირიამის უწყებათა დაწესებულება. გადასახადები ასეთი წესით შემოვა: 2 კაპეიკი 50 კაპ. ბილეთზე, 5 კაპ. 50--მანეთიან ბილეთამდე და 10 კ. მანეთიდან მოყოლებული. მოგონილ იქნება თვითეულ პირზე და თვითეულს წარმოდგენაზე. ეს გადასახადი ძალაში იქნება მხოლოდ ერთი წლის განმავლობაში.

პროვინციის ქრონიკა

ოზურგეთი.

ოზურგეთში ჩამოვიდა მთავრობის მოხელე საგანგებო მონდობილობით, რომ რევიზია უყოს ქალაქის გამგეობას. ოზურგეთის ქალაქის თვითმართველობის საქმეები ამ ხანად მეტად არეულ-დარეულია. კარგა ხანია ქალაქის საბჭოს სხდომები არ მომხდარა.

— 15 ღვინობისთვეს აქ ლექცია წაიკითხა ს. დოდაშვილმა შემდეგ თემაზე: „მოგზაური და სასახლის მოშაირები ძველ საქართველოში“.

— ადგილობრივ ინტელიგენტთ აზრად აქვთ ამ ახლო მომავალში მოაწყონ აკაკის ხსოვნის აღსანიშნავი საღამო.

სოფ. ბორჩხა.

შესდგა მუშათა ჯგუფი, რომელიც კისრულობს ავტომობილებით გადაზიდვ-გადმოზიდვას სხვა და სხვა საჭირო სანოვაგეულობა-მასალებისას. ამ ორგანიზაციის დაარსებას დიდად შეუწყვეს ხელი სამხედრო ინჟენერმა მელნიკოვმა და მისმა თანაშემწემ თ-დმა აბაშიძემ.

ს. ნოღა.

ადგილობრივ მცხოვრებ დ. როხვაძისას ყაჩაღებს ერთურთ შორის შეტაკება მოუვიდათ; ამ შეტაკების დროს მოკლულ იქმნა ორი ყაჩაღთაგანი; მძიმედ დაიჭრა თვით მასპინძელი, დ. როხვაძე. როგორც ამბობენ, ეს ამბავი მომხდარა რომანიულ ნიადაგზე.

ჩოხატაური.

ჩვენ დაბიდან ხურდა ფული კარგა ხანია გაჭრა. ფოსტა-ტელეგრაფის განყოფილებაში ხურდა ფულის ნაცვლად მარკებს იძლევიან. ამინდები ამ ბოლო ხანს გვარიანია.

ქუთაისი.

განაახლა გამოსვლა ამ რამდენიმე დღის წინად შეჩერებულ გაზეთ „სამშობლომ“.

— 20 ღვინობისთვეს ორპირის ქუჩაზე მიხ. ხვინგიას სახელოსნო გასტეხეს, საიდანაც გაიტაცეს წაღები და სხვა ყოველგვარი მასალები.

დ. ონი.

აქაური წ. გ. ს. სამკითხველო უყურადღებოდ არის მიტოვებული და მეტად უნუგეშო მდგომარეობაში იმყოფება. სამკითხველოს მხოლოდ ერთი ქართული გაზეთი მოსდის.

სვირი.

სვირელებმა გადაწყვიტეს დაიარსონ უმაღლესი პირველ დაწყებითი სკოლა. სკოლის შენობა მომავალ სამოსწავლო წლიდან იქმნება აგებული.

სოფ. შემოქმედი.

ამ დღეებში მოხდა ხალხის ყრილობა, სადაც განაჩენი გამოიტანეს დაარსონ უმაღლესი პირველ-დაწყებითი სკოლა. სკოლის შენობის აგებას და მომავალში მის შესანახ ხარჯს თვითონ ხალხი კისრულობს.

— ბახვისა და ლიხაურის საზოგადოება ამ ხანად შუამდგომლობს მთავრობის წინაშე უმაღლეს პირველ-დაწყებითი სკოლის დაარსების შესახებ.

სოფ. წირქვალი.

ჩვენი სოფლის ახალგაზდობაში მეტად სამწუხარო სენმა მოიკიდა ფეხი. მუშაობისა და შრომის მაგივრად ამ ქვეყნის წარღვნის დროს, ჩვენი სოფლის ახალგაზდები ქაღალდის თამაშში ატარებენ დროს.

გურიის საკრედიტო დაწესებულებათა წარმომადგენლების კრება

21 ოქტომბერს ოზურგეთში შესდგა ხსენებული კრება. თავმჯდომარედ არჩეულ იქმნა ერ. კ. ნაკაშიძე, ხოლო მდივნად ბ. გ. ღლონტი. გურიაში არსებულ 23 საკრედიტო ამხანაგობიდან კრებას დაესწრნენ 18 ამხანაგობის წარმომადგენელნი და დიდძალი დაინტერესებული ხალხი.

კრების გახსნისთანავე გურიის წვრილ საკრედიტო დაწესებულებათა ინსპექტორმა ბ-ნმა ღლონტმა ვრცელი მოხსენება წაიკითხა ამ დაწესებულებათა მდგომარეობის შესახებ. როგორც მოხსენებიდან სჩანს, — 23 ამხანაგობას ჰყოლია 9.534 წევრი და ამხანაგობათა საერთო ბალანსი უდრიდა მიმდინარე წლის პირველ ივლისს 259.818 მან. 34 კაპ.

კრების მორიგ საგანთა შორის პირველი ადგილი ეჭირა საკითხს მოუსავლობის შესახებ. ამ საკითხზე ვრცელი და დასაბუთებული მოხსენება წაიკითხა **ბ. ილ ლომაძემ.** საჭიროება საკვებისა ისე დიდი ყოფილა წელს გურიაში, რომ მომხსენებელის ანგარიშით, გურიანთის საბოქაულოს დახმარებით მიუღია 48.351 ფუთი სიმინდი, ჩოხატაურისას 104.183 ფუთი და ლანჩხუთისას 55.498 ფუთით; სულ 208.032 ფუთი. ამ ანგარიშის გარეშეა 10.498 ფუთი სიმინდი, რომელიც თავად-აზნაურობამ მიიღო, როგორც დახმარება და 79.358 მანეთი, რომელიც 24 საზოგადოებამ მიიღო ფულად, ეგრედ წოდებულ მაღაზიის თანხიდან. მაგრამ გაჭირვება ეხლა მეტია და იგი თან და თან უფრო ძლიერდება. ორატორმა სამართლიანად აღნიშნა, რომ სხვისი იმედი დამშეულ ქვეყანას ვერ გამოკვებდა და რომ საჭირო იყო შინაური თვითმოქმედების გაცხოველება. ორატორს საჭიროდ მიაჩნია: 1) ეხლავე აღიძრას შუამდგომლობა, რომ წვრილ საკრედიტო დაწესებულებათ, სასოფლო საზოგადოებათა თავდებობით, მიეცესთ საჭირო სესხი საიმპერიო საკვებ თანხიდან; 2) სიმინდის შესაძენად არჩეულ იქმნას კრების მიერ მთელი მაზრისათვის ბიურო; 3) თითოეულმა საჭიროების რაოდენობისა თავის რაიონში; 4) ამხანაგობამ დახმარება უნდა აღმოუჩინოს საკვების მიწოდებით, როგორც თავის წევრთ, აგრედვე არა წევრთაც და 5) დაუყონებლივ გაიხსნას ოზურგეთში ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოების განყოფილება.

საკითხის ყოველმხრივ გაჩხრეკამ და აწონ-დაწონვამ ხანგრძლივი კამათი გამოისვია. ილაპარაკეს იოს. ქუთათელაძემ, გრ. ურატაძემ, ვ. ღლონტმა, ი. გაბელიამ, მ. ჯანიშვილმა, აპ. წულაძემ და სხ. მოუსავლობის მიზეზად, გარდა სტიქიური მოვლენისა, დაასახელეს ჩვენივე უცოდინარობა საქმისა და აგრედვე უმეცადინეობა. „ძველებურად მიწით სარგებლობა ვერ გვაკმაყოფილებსო,—სთქვა ბ-ნმა წულაძემ—ახალს კი გაეურბივართ, შრომა და გარჯა გვეთაკილება, ხოლო სახარჯავს და ზედ-მეტ ხარჯს მუდამ დღე ვაფართოვებთო“.“ შემდეგ მან აღნიშნა, რომ „მიწაც საკრედიტო დაწესებულებაა; მიაბარებ რასმეს, სარგებლით ჩაგაბარებს; ჩვენ არაფერს ვაბარებთ მას, თავნსა და სარგებელს კი ვსთხოვთ... შემწეობის თხოვნის უფლება იმას აქვს, ვინც მიწა შეიმუშავა, არაფერი არ მოაკლო, მაგრამ ბუნების რისხვამ მოსავალი გაანადგურა“. ამიტომ, ორატორის აზრით, უპირველესი საგანია საზოგადოდ ყველასთვის და კერძოდ ჩვენთვისაც გონიერული შრომა, გონიერულად მიწის დამუშავება. მეურნეობის გაუმჯობესებას დღეს მთავრობაც კი აქცევს ყურადღებას. მაგალითად იმას ჰყავს აგრონომები, ინსტრუქტორები და სხ., მაგრამ ამათ შრომას ნაყოფი ნაკლებად მოაქვს ჩვენი სოფლისათვის, რადგან ისინი საქმეს ეკიდებიან უგულოდ, როგორც მოხელენი; ხალხს იმათი არა ესმის რა და არც ისინი იტკივებენ თავს ხალხის ჭირ-ვარამის გასაგებად, ადგილობრივ ენის, ჰავის, ნიადაგის შესასწავლად. ამისათვის ბ-ნი წულაძე იმ აზრის არის, რომ ხალხმა დაიარსოს თავისი სამეურნეო საზოგადოება, იყოლიოს თავისი სპეციალისტები, რომელნიც იძულებულნი იქნებიან თავიანთ დამქირავებლებს ანგარიში გაუწიონ; ამას გარდა ჩვენ უნდა მივცეთ ჩვენს შვილებს აგრომომიული ცოდნა და სხ. მაგრამ ყოველივე ეს, რამდენიმედ მაინც, მაშინ განხორციელდება, თუ გვექნება ერობა, რადგან საერობო თანხა მაშინ ხალხის საჭიროებას მოხმარდება.

ხალხის გაჭირვებულ მდგომარეობიდან დახსნის ერთ ერთ საშუალებად კრების ზოგიერთ წევრთაგან დასახელებულ იქმნა საკრედიტო ამხანაგობათა სამაზრო კავშირი. მაგრამ, სხვების აზრით ასეთ კავშირს, თუ იგი არ დაკანონდა, იურიდიული ძალა არ ექნება და იგი ნაყოფსაც ვერ გამოიღებს. ამ საკითხის შესახებ **ბ-ნმა ჯანიშვილმა** შემდეგი აზრი გამოსთქვა: კავშირის დამტკიცების საქმეს ბევრი დამაბრკოლებელი მიზეზი გადაეღობება წინ და ჩვეულებრივ დაგვიანდება. ამიტომ ამხანაგობათ შეუძლიათ ნოტარიუსის წესით შეუკავშირდნენ ერთმანეთს და ეს საკმარისი იქნებაო. კრებაზე გამოირკვა, რომ მომავალ შე-

მოდგომამდე საჭიროა გურიის გამოსაკვებად 600.000 ფუთი სიმინდი.

ბ. გრ. ღლონტმა მოხსენება წაიკითხა საშუამავლო ოპერაციების შესახებ. მოხსენების დედა აზრი ის არის, რომ დღევანდელი საკრედიტო ამხანაგობანი ვერ ასრულებენ თავიანთ დანიშნულებას; მათი პირდაპირი მოვალეობაა, რომ საშუამავლო ოპერაციებით ხელი შეუწყონ თავიანთ წევრების კეთილდღეობას, მაგრამ ნამდვილად ასეთი ოპერაციები სრულებით არ აქვთ წვრილ საკრედიტო დაწესებულებათ.—ამ საგანზე ბევრი ილაპარაკა **ბ-ნმა ინწკირველმა** და შემდეგ **იოს. ქუთათელაძემ**. უკანასკნელის აზრით, საკრედიტო დაწესებულებებმა საშუამავლო ოპერაციები უთუოდ უნდა აწარმოვონ და ამ ოპერაციისათვის კრედიტი უნდა გაუდიდდეთ მათ. აბრეშუმის თესლის შეძენა მჭიდროდ არის დაკავშირებული ხსენებულ ოპერაციასთან და თესლის შეძენის თავდარიგსაც ეხლავე უნდა შედგომა. საქმე ის არის, რომ ომიანობის გამო აბრეშუმის თესლის შემოტანა ოსმალეთიდან კანონით აკრძალულია და მაშასადამე შემოტანილ უნდა იქნას იტალიისა და საფრანგეთის თესლი; ადგილობრივ დამზადებულ 60.000 კოლოფ თესლიდან აქ ძლიერ ცოტა რჩება, რადგან სხვაგანაც გაიქვთ; ამიტომ თითო კოლოფ თესლის შესაძენად ამ თავითვე არის საჭირო თითო მანეთი ბე.

ბ. ი ღლომაძემ მოხსენება წაიკითხა ომიანობისაგან დაზარალებულ ოჯახებისათვის დახმარების აღმოჩენის შესახებ. მომხსენებელის განმარტებით, მიუხედავად იმისა, რომ მთავრობამ ასეთ ოჯახებს შემწეობა აღუთქვა, ისინი დიდ გასაჭირს განიცდიან. ამისათვის საჭიროა, რომ ყველა ამხანაგმა საკრედიტო დაწესებულებიდან ნასესხებ ფულისაგან მანეთზე თითო კაპეიკი დასტოვოს. ამ წესით შეგროვილ თანხას წლის ბოლოს საგანგებო კომისია გაუნაწილებს გაჭირვებულ ოჯახებს. **აპ. წულაძემ** ზემოდ ნაჩვენებ საშუალებას დასძინა, რომ საჭიროა დაარსდეს საგანგებო ბიურო, რომელიც უხელმძღვანელებს ომში დასახიჩრებულთ და მათ ცოლ-შვილს, თორემ ესენი, პენსიის მოლოდინში, მსხვერპლი გახდებიან სოფლის „აბლაკატებისო“.

კრებაზე სურვილი გამოითქვა, რომ სახელმწიფო ბანკის განყოფილება ჩქარა დაბრუნდეს თბილისიდან ბათომს.

დასასრულ ბ-ნმა გრ. ურატაძემ წინადადება წარუდგინა კრებას, რომ ანგარიშების შედგენა ქართულ ენაზე სწარმოებდეს წვრილ საკრედიტო დაწესებულებებში, რისთვისაც მხოლოდ დაწესებულების წევრთა საზოგადო კრების დადგენილებაა საჭირო.

კრებამ გამოიტანა შემდეგი შინაარსის რეზოლიუცია: 1) კრებამ, მიიღო რა მხედველობაში გურიის დამშევა, რომლის გამოსაკვებად, შეკრებილ ცნობების თანახმად, საჭირო იქნება 600,000 ფუთი სიმინდი, საჭიროდ აღიარა, მიეცეს მცხოვრებთ საიმპერიო თანხიდან საჭირო დახმარება ფულად. 2) აღიძრას შუამდგომლობა, სადაც ჯერ არს, გადიდებულ იქმნას მოკლე ვადიანი სესხი და მიეცესთ ამხანაგობათ და კერძო პირთ გრძელ ვადიანი სესხი სამეურნეო-საწარმოვო მიზნისათვის. 3) შიმშილობის წინააღმდეგ ბრძოლის ერთ საშუალებად კრება ურჩევს მცხოვრებთ, რომ, საცა შესაძლებელი იქნება, დათესონ საადრეო სიმინდი, ხოლო საცა შესაძლებელია—პური, ჭვავი და განსაკუთრებული ყურადღება იქმნას მიქცეული ბოსტნეულობაზე, რასაც საჭირო ხელმძღვანელობას უნდა უწევდეს არსებული საადგრანომო-სამეურნეო ორგანიზაცია. ამასთან კრება ადასტურებს, რომ დღევანდელი აგრონომიული პუნქტები მცხოვრებთა საჭიროებას ჯეროვანად ვერ აკმაყოფილებენ, რისთვისაც კრება საჭიროდ სცნობს გაფართოვებულ იქმნას სამეურნეო დახმარება და დაინიშნონ აგრონომ - ინსტრუქტორებად ადგილობრივი ენისა და პირობების მცოდნენი. 4) მომავალი წლის სათესლედ კრება ურჩევს მცხოვრებთ შეიძინონ და მოიმზადონ ადგილობრივ ჯიშის სიმინდი. 5) რადგანაც დღეს ხალხი უკიდურეს გაჭირვებას განიცდის, კრება საჭიროდ სცნობს გადადებულ იქმნას ვადა საერობო და სახელმწიფო გადასახადებისა უკეთეს მოსავლამდე. 6) ზემო ნაჩვენებ ზომებს გარდა, კრებას საჭიროდ მიაჩნია ხალხისათვის ფართო თვითმართველობა, რომელიც გაუძღვება ხალხის ისეთ მოთხოვნილებებს, როგორიც არის მეურნეობა-მრეწველობა, სახალხო განათლება, გზები და სხ. რადგან ყოველივე ამის გაძღოლა შეუძლიან მხოლოდ ერობას, კრება ერთხმად აღიარებს მის შემოღების დაუყოვნებლივ საჭიროებას. 7) კრებასაც ევალება, რომ გამონახოს ღონისძიება. რათა სისრულეში მოიყვანოს კრების ყველა დადგენილება და აგრეთვე სიმინდის ყიდვა-გაყიდვაში ისარგებლოს ყველა იმ ორგანოებით, რომელნიც შესაფერისი იქნებიან ამ მიზნისათვის. ბიუროს აგრედვე ევალება მიიღოს ყოველგვარი ზომა, რომ, რაც შეიძლება, ჩქარა დაარსდეს წვრილ საკრედიტო ამხანაგობათა კავშირი. 8) დაარსდეს საშუამავლო და საგირავნო ოპერაციები თხილისა, პარკისა და თუთუნისათვის, საცა კი შესაძლებელი იქნება და ამისათვის ეთხოვოს სახელმწიფო ბანკს საჭირო თანხა. მიენდოს ბიუროს და ამხანაგობათა წარმომადგენლებს, ადგილობრივ პირობათა მიხედვით შემოიღონ ასეთი ოპერაციები. 9) აღიარებს-რა, რომ მობარებული ფული ამხანაგობას აძლიერებს, ბიურო საჭიროდ სთვლის მიღებულ იქმნას ღონისძიება კლიენტების რიცხვის გასამრავლებლად; აგრედვე ღონისძიება იქნას მიღებული, რათა ობლების ფული და სასურსათო თანხა ინახებოდეს ამხანაგობათა კასებში. ზემო აღნიშნულის განსახორციელებლად კრებას საჭიროდ მიაჩნია დაჩქარებით დაარსდეს ოზურგეთში ხაზინა და ამასთანავე ეთხოვოს წვრილ კრედიტთა ინსპექციას გაუხსნას ამხანაგობათ შესანახი ფულის დასაზღვევი თანხა.

ზემო აღნიშნულ დადგენილებათა განსახორციელებლად კრებამ აირჩია ბიურო, რომელშიაც წევრებად შედიან: ქ-ნი ელ. ნაკაშიძე, ბ-ნი ბ. მენაბდე, ა. თოთიბაძე, ი. ბერძენიშვილი და გრ. ღლონტი; მათ კანდიდატებად იქმნენ: ბ-ნი წეროძე, ი. კალანდარიშვილი და ვ. გუჯაბიძე.

ლ. ლევანიძე.

წერილი ქუთაისიდან

(საკუთარი კორესპონდენტისაგან)

პირველ ნოემბერს ქუთაისში დანიშნულია ქართველ ებრაელთა რაბინთა კრება. ეს ამბავი მთელ საქართველოს ემცნო. ყველას უხარია, რომ ებრაელებმაც შეიგნეს თვითგანათლებისა და თვით-გაცნობიერების მნიშვნელობა...

უნდა აღვნიშნოთ რომ საქართველოში არც ერთი ხალხი კულტურულად ისე ჩამორჩენილი არ არის, როგორც ებრაელები. ისინი დაქსაქსული არიან ყველა ქალაქებსა და პროვინციებში და საქართველოში რამდენიმე საუკუნის ცხოვრების განმავლობაში საქართველოს კულტურისათვის არაფერი შეუმატნიათ. არა აქვთ საკუთარი სკოლები, სადაც ებრაელ ბავშებს შეეძლოთ წერა-კითხვის წესიერი შესწავლა. არა აქვთ საკუთარი სამკითხველოები და არც სხვა რამ დაწესებულება, ორგანიზაცია.

აქვთ ერთად ერთი თორები, სადაც ლოცვასა და რელიგიურ დიდებას ეძღვნიან. უნდა ითქვას რომ ქუთათურ ებრაელობას ნამეტნავად ემჩნევა სარწმუნოებრივი ფანატიზმი რომელიც, შეუგნებელ სულიერ მამების წყალობით, დიდად აფერხებს სწავლა განათლების გავრცელებას ქართველ ებრაელთა შორის.

ქართველი საზოგადოება პრესის საშუალებით იცნობს მხოლოდ ერთ მოღვაწე ქართველ ებრაელს, რომელიც მეცადინობს თავი მოუყაროს ქართველ ებრაელთა რაბინებს, რათა საერთო ძალით იღონონ რამე ცოდნისა და წერა-კითხვის. ქართველი საზოგადოება მას დიდ პატივსა სცემს და სასოებით მოელიან ებრაელთა ყრილობას, მაგრამ ქუთაისის ებრაელობა უარყოფით უცქერიან ამ ყრილობას და ამიტომაც ხელის შეწყობის მაგივრად, ხელის შეშლას ცდილობენ.

ამ რამდენიმე დღის წინად ქუთაისის ერთ უმთავრეს ქუჩაზე შევაჩერე ერთი „რაბინი“ და შევეკითხე თუ პირველი ნოემბრისათვის ყრილობაზე რა კითხვებს წამოაყენებს ქუთაისის ებრაელების წარმომადგენლები.

ჩემს შეკითხვაზე იგი შეჩერდა, ჯერ გაეღიმა და შემდეგ მომიგო:

— რომელ ყრილობაზე! ჩვენ არავითარი ყრილობა არა გვაქვს დანიშნული და არც დავესწრებით.

— აი იმ ყრილობაზე მოგახსენებთ, რომელსაც ონის ებრაელების რაბინი იწვევს.

— ხა, ხა, ხა! ტყვილა ცდილობს, ვერ განახორციელებს თავის წადილებს, ან ვინ კითხავს! გამოუჩნდა ახალი წინასწარმეტყველი ებრაელებს!..

— რათა, რათა უმზერთ მაგრე საკითხს. იგი ხომ განათლებისაკენ იღწვის, სურს დაარსოთ სკოლები, სამკითხველოები და სხვ.

— მერე რათ გვინდა ჩვენ ყველა ესენი. ჩვენ გვაქვს ჩვენი „თორა“. ჩვენი სკოლა იგია და მოწაფეები ყველა ჩვენ. ჩვენი სწავლა ლოცვაა და ღვთის ვედრება. ჩასაქოლავია ყველა ის ებრაელი, ვინც სკოლებში შვილებს აბარებს. სხვისი რჯულის შესწავლა. თავის დავიწყება ოხ რა უბედურებაა, და უბედურები არიან ისინი, რომ ამას ვერ ხედავენ. აბა რას ნიშნავს ჯერ როდესაც ჩვენ კიდევ შაბათობით ლოცვა არ გვაქვს გათავებული გამოვიხედავთ და ებრაელების სახლები ელექტრონით არის გაჩირაღდნებული და ეს ყველა განათლების ბრალია თორემ რა უნდა მათ სახლებში ელექტრონს. სირცხვილი და მასთან ცოდვა არ არის რომ კვირაში ერთ დღეს ბნელაში ვერ გაათიოს ადამიანმა?!. დიახ ამას გვიშვება სხვისი რჯულის შესწავლა და ჩვენ ვცდილობთ რაც შეიძლება ამ კრებას ხელი შეუშალოთ და იმედი გვაქვს შეუშლით კიდეც.

აი ქუთაისის ებრაელების რაბინთა შეხედულობა სწავლა-მეცნიერებაზე და მათი მოღვაწეობა ებრაელი ხალხის საკეთილდღეოდ!!

დასაგმობია ასეთი მოძღვრები და დასაგმობია საზოგადოებისაგან. იმედია ცოტათი თუ ბევრად შეგნებული ებრაელები ამას ყურადღებას მიაქცევენ და ხმას ამოიღებენ. მათ წრეშიაც რადგან არის რამდენიმე გულწრფელი ადამიანი, რომელსაც სწყურია სწავლა-განათლება და ცდილობს წყვდიადის ფარდა ჩამოხადოს მთელ ქართველ ებრაელობას.

მაგრამ ბრალი აქ თვით საზოგადებასაც ედება, თორემ რაბინები ხომ თვით საზოგადოების არჩეულნი არიან, გამოახილონ იმათმა თვალები არჩევნების დროს და აირჩიონ ღირსეულნი განათლებულნი პირები და დარწმუნებულნი ვართ, მათი განათლების საქმე წინ წავა.

რაც შეეხება პირველი ნოემბრის ყრილობას, აქ მონაწილეობა თვით საზოგადოებამ უნდა მიიღოს იმათი მოძღვრების დაუკითხავად. უნდა აირჩიონ რამდენიმე წარმომადგენელნი, რომელთაც უფლება ექნებათ ყრილობაში მონაწილეობის მიღებისა.

სირცხვილია ქუთათურ რაბინებისთვის ებრაელობას განათლებისა და გათვითცნობიერების გზას რომ უბორკავენ.

ნიკ. ასათიანი.

პროვინცია

ზორაპანი. 10—15 წლის განმავლობაში ბევრი რამ ხალხის სასარგებლო დაარსდა აქ: რკინის გზის სადგური, დეპო, წიგნთსაცავ-სამკითხველო, ფოსტის განყოფილება, პირველდაწყებითი ორ-კლასიანი საქალაქო სასწავლებელი და სხ. ყველა ეს მოხდა გონიერ და შრომის მოყვარე მესვეურთა მეთხებით და, რომ ომიანობას არ მოესწრო, ვინ იცის კიდევ რამდენ სასარგებლო საქმეს ჩაეყრებოდა საძირკველი ჩვენს დაობლებულ „ზორაპანში“.—როგორც არა ერთხელ აღმინიშნავს ქართულ ჟურნალ-გაზეთების ფურცლებზე, მთელი ეს მხარე სულს იდგავდა შავი ქვით (მარგანეცით), რომელიც აქ იგზავნებოდა ჭიათურიდან და აქედან კი ფოთსა და ბათუმში. აუარება ხალხი მუშაობდა და იკვებავდა თავს; მაგრამ დღეს ყველანი ხელგულდაკრეფილი შეჰყურებს და ილაჯგაწყვეტილს სული ხდება მოლოდინში. მოაკლდა ზორაპანს ძველი მოამაგენი. შავ-ბნელმა დრომ ისინი შორს გარდახვეწა და აღარსადაა შემწე-მშველელი, ვისაც ენანებოდეს და უვლიდეს ამ ძლივს ძლივობით შენაძენ კულტურულ-განმანათლებელ დაწესებულებათ. წიგნთსაცავ-სამკითხველო ჩამოქვეითდა, აღარ მოსდის კვლავინდებურად ჟურნალ-გაზეთები და მკითხველებიც აღარავინა ყავს. ასეთი ბედი ეწვია სხვა დაწესებულებასაც, მაგრამ ყველაზე ცუდი დღე დაადგა ადგილობრივ ფურნეს, რომელსაც ომამდე ოსმალოს ქვეშევრდომიუდგა სათავეში და ომის შემდეგ კი ხალხი ღვთის ანაბარად დარჩა; გულშემატკივარმა პირებმა განიზრახეს, ეს ფურნე კოოპერატიულ-საამხანაგო ფურნეთ გადაეკეთებინათ. აღიძრა შუამდგომლობა რკინის გზის ადმინისტრაციის წინაშე, რაიცა შეწყნარებულ იქმნა; მაგრამ, საუბედუროდ, აქაც გამოჩნდნენ ისეთი პირებიც, რომლებმაც ყოველივე არიდარიეს და შემწეობის მაგივრად საზოგადო საქმეც შეფერხდა. მოხდა ბევრჯელ სჯა-ბაასი, მაგრამ ყოველთვის უშედეგოდ; ვერავითარი ნაყოფი ვერ გამოიღო.. ბევრ ჩარჩ-ვაჭრებსაც უნდოდა ხელში ჩაეგდოთ და კვლავინდებურად ხალხი ეჯაქვნათ, მაგრამ მიზანს ვერ მიაღწიეს და აღფრთოვანებული გული დაეჩუტათ.

ამ მოკლე ხანში კიდევ აპირებენ ამ საქმის შესახებ მოლაპარაკებას და ვნახოთ, რით დაბოლოვდება იგი; საჭიროა ამ საქმეს ჯეროვანის გულისყურით მოვეკრობოდნენ. ამ გვარი ფურნე ყველასათვის დიდ საჭიროებას შეადგენს დღევანდელს პირობებში.

„ისმაილის ნათლული“

დიდი-ჯიხაიში. 1 ღვინობისთვეს აქ ერთი მედად შემაძრწუნებელი ამბავი მოხდა. ღამის 12 საათი იქნებოდა, ხალხი საყანე მინდორში ნახევრად დამპალ ჭირნახულს უყრიდა თავს. უეცრივ იგრიალეს თოფებმა, ხალხი შიშმა შეიპყრო და კივილი მორთო: „ესაა ყაჩაღები დაგვესხაო“, საქმის ვითარება კი ასეთი გამოდგა, აქაურ მედროგეს ი. გ—ძეს ცხენი დაება საბალახოდ იქვე მახლობელ ხის ძირში. დაბმულ ცხენს აეშვა და შეგროვილ სიმინდის ჭამა დაეწყო, სიმიდის პატრონი ბ. დ—ძეს სიბრაზით რამდენჯერმე თოფი ესროლა ცხენს და თვით ცხენის პატრონსა. საბედნიეროდ ადამიანთაგან არავინ დაშავებულა, მხოლოდ ცხენი კი იქვე მკვდარი დავარდა. ამან გამოიწვია მეზობელს შორის დიდი შეტაკება, რომლის დროს კინალამ ერთი უბედურება არ დატრიალდა, ცხენის პატრონი უფრო იმიტომ გაბრაზდა, რომ ბ. დ—ძემ, მოკლული ცხენის ანაზღაურებაზე უარი განაცხადა. იარაღით ერთმანეთზე მივარდნილი მეზობლების, ხმაურობაზე მოცვენილმა ხალხმა როგორც იყო დააწყნარ-დააშოშმინეს. საჭიროა დღევანდელ უკიდურეს გაჭირვების დროს, ჩვენი სოფლელები ასეთ მტრულ-გაუტანლად არ ექცეოდნენ ერთმანეთს და ასეთ მძიმე ცხოვრების პირობებში ერთმანეთთან სიყვარულნდობას ეწეოდნენ.

ის. გახოკიძე.

დეპეშები

სტოკჰოლმი, 24 ოქტომ. როტერდამიდან იუწყებიან, არავითარი მოლაპარაკება არ ყოფილა ზავის შესახებაო. ბერლინიდან იუწყებიან, რომ გაზეთი „ფორვერსტი“ მოითხოვს რათა გერმანეთის მთავრობამ საზოგადო ფრაზებს თავი დაანებოს და პირდაპირ ზავის დადებით პროგრამის შედგენას შეუდგესო.

პეტროგრადი, 24 ოქტ. გზათა უწყების სამინისტრო მოითხოვს წრეულ ნაადრევად გაათავებინონ სწავლა სარკინიგზო სასწავლებლის უფროს სკოლებში. მიზეზად მსახურთა ნაკლებობას ასახელებენ.

თეირანი, 24 ოქტ. შაჰი საზაფხულო რუზიდენციიდან სატახტოში გადავიდა. ჰფიქრობენ, მისი მოსვლა რაოდენადმე დაამშვიდებს უცხოელთა ახალშენებს, რომელნიც მუდამ შიშში არიან, არ ამოგვწყვიტონო.

პარიზი, 24 ოქტ. მდ. ენსა უაზის შუა გერმანელებმა უეცრივ საშინელი საარტილერიო სროლა დაგვიწყეს. შამპანში ორჯელ მოვიგერიეთ მტრის იერიში. ხელის სასროლ ყუმბარების გარდა გერმანელები ცხელ სითხესაც ხმარობდნენ. დანარჩენ ფრონტზე საგულისხმიერო არა მომხდარა რა.

რომი, 22 ოქტ. რომის საპარლამენტო და დიპლომატიურ წრეებში და მის ინტერესებით თვალყურს ადევნებენ ლიუცერანში ბიულოვის მისვლას, რომელსაც დავალებული აქვს პოლიტიკურ წრეთა განწყობილების შექმნა ზავის სასარგებლოდ.

პარიზი, 23 ოქტ. არტუაში და განსაკუთრებით ლოოსის სექტორში საარტილერიო ბრძოლა გრძელდება. შამპანში გერმანელთ არ შეუწყვეტიათ ძველებური მკაცრი საშუალებანი და ძლიერი იერიშებით დაიჭირეს „199“ მწვერვალების ზოგიერთა თხრილები. დანარჩენ ადგილებში ყოველგან მოვიგერიეთ. ბალკანეთის ფრონტზე ბულგარებმა საშინელი სიმკაცრე გამოიჩინეს, თუმცა კრივოლავთან ყველა მათი იერიში მოგერებულ იქმნა.

ჰავრი, 23 ოქტ. მტრის არტილერიამ დიდი მოქმედება გამოიჩინა და მკაცრი სროლა აუტეხა სოსტერკეს, სენ-ჟაკ-კაპელეს, ვულპეს, პერვიზეს, ავეკ-აპელეს, რუსდამეს და სხ. ჩვენი ბატარეები ენერგიულად უპასუხებდნენ.

კოპენჰაგენი. ვესეინდოეთში ზანგთა აჯანყების შიშმა გაიარა.

რომი, 23 ოქტ. მტრის იერიშებს ვიგერიებთ. კრასოში 64 ჯარისკაცი წამოვიყვანეთ ტყვედ.

პარიზი. 25 ოქტომბერი. დღის ოფიციალი ცნობა. სომმასა და უაზის შუა ჩვენ დავატყვევეთ ყარაულთა რაზმი ანდეშის წინ და არტილერიის ცეცხლით. ვევრენის სექტორში ჩავაჩუმეთ მოწინააღმდეგეთა ტრანშეების ცეცხლი. შამპანში გერმანელების ხელით სასროლ ყუმბარებით შეიარაღებული მოიერიშენი ადვილად უკუვაქციეთ. ვოგეზებში გრძელდებოდა ბრძოლა ლაშაპელოტთან, რაზედაც გუშინ ვიუწყებოდით. საველე იარაღებით და ტრანშეებიდან მთელი ღამის განმავლობაში მედგრად ვებრძოდით მოწინააღმდეგეთა ნაღმის მსროლელებს. გერმანელთა მფრინავებმა დიუნკერკის რაიონში რვა ყუმბარა ჩამოაგდეს, რასაც ბავშვის დაჭრა და მცირეოდენი ნივთიერი ზარალი მოჰყვა.

ზეცდომის გასწორება.

ჩვენი გაზეთის № 124-ში მოთავსებულ წერილში: „ცოტა რამ ქართული ზნნების შესახებ“ ბეჭდვის დროს დაშვებულია, სხვათა შორის, შემდეგი შეცდომა:

გერმანეთში მყოფ დატყვევებულების ნათესავთა საყურადღებოდ.

ვისაც ჰსურს გერმანეთში მყოფ დატყვევებულებს გაუგზავნოს ფული ან სხვა რამ ამანათი, მან შემდეგის წესით უნდა იხელმძღვანელოს:

ამანათის („პოსილკა“) წონა არ უნდა აღემატებოდეს 12 გირვანქას. ყუთზე გერმანულად უნდა იყოს აღნიშნული ნამდვილი სია ყუთში ჩალაგებულ ნივთებისა. ყუთზე უნდა ეკრას ქაღალდი წარწერით:

An die Kommandatur
des Kriegsgefangenenlagers

აქ დააწერეთ ლაგერის
ადრესი.

Liebesgaben für die
russischen Kriegsge-
fangenen.

აქ ბიურო საკუთარ ბეჭედს დაჭკრავს და ადრესს წააწერს.

Deutschland.

საერთაშორისო საფოსტო შეთანხმების ძალით ასეთ ამანათს ფოსტა **უფასოდ** გზავნის, ეს ამანათი უნდა გაიგზავნოს შემდეგის მისამართით:

პირველი:

Suisse, Bern Ensingnenstrasse,
№ 48, A. A. Вахерахтъ.

ან კიდევ მეორე:

Banque populaire Suisse, Fond
Russe pour les prisonnier de
guerre.

ცნობების მიღება უკვალოდ დაკარგულთა და ტყვეთა შესახებ შეიძლება შვეიცარიაში არსებულ ბიუროდან, რომლის მისამართი ასეთია:

Швейцарія Заказное
Suisse. Recommandée
Comité International de la
Rouge.
Agence des prisonniers de
guerre Genéve.

პირველ სვეტში: „რომელთაც ხელში არ აუღია—უნდა: რომელთაც ხელში არ აუღიათ“. ასევე დროის ფორმებიც ერევა ერთმანეთს. მე-20 სტრიქონში სწერია: წირვა—ვწირავ—ვჰწირავ—ვსწირავ, უნდა იყოს: წირვა—ვჰწირავ—ჰსწირავ—ჰსწირავს.

ამავე სვეტში სწერია: ძვირფა—ძვირობაც, უნდა იყოს: ძვირვა—ძვირობაც.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ბატონო რედაქტორო! ნება მიბოძეთ, თქვენი პატ. გაზ. „საქართველო“-ს საშვალებით მადლობა გამოუცხადო არხიმანდრიტ ნაზარის, რომელმაც კეთილ ინება ტ. დიდიჯიხაიშის უფასო წიგნთსაცავ-სამკითხველოს გამოუწერა ნახევარი წლით გაზეთი „საქართველო“. იმედია, სხვებიც წაბაძავენ ამ მაგალითს და დახმარებას აღმოუჩენენ სამკითხველოს.

დიდიჯიხაიშის უფასო წიგნთსაცავ-სამკითხველოს გამგე **ი. ცქიტიშვილი.**

რედაქტორ-გამომცემელი

სანდრო შანშიაშვილი

ამიერ-კავკასიის რკინის გზის მიმოსვლა.

(დრო ნაჩვენებია თბილის. საათით)

თბილისში მოდის:

№ 3 ბაქოდან. . 12 ს. 54 წ. დღ.
№ 4 ბათომიდან. 5 ს. 55 წ. საღ.
№ 5 ბაქოდან(სწრ.) 7 ს. 41 წ. საღ.
№ 10 ბათომიდან. 9 ს. 51 წ. დილ.
ჯულფიდან 6 ს. 53 წ. დილ.
ბორჯომიდან 7 ს. 25 წ. დილ.
„ სააგ. 10 ს. 28 წ. საღ.

თბილისიდან გადის:

№ 3 ბათომისკენ 1 ს. 45 წ. დღ.
№ 4 ბაქოსკენ . 7 ს. 3 წ. საღ.
№ 6 ბაქოს(სწრ.) 12 ს. 8 წ. დღ.
№ 9 ბათომისკენ. 8 ს. 53 წ. საღ.
ჯულფისკენ 10 ს. 23 წ. საღ.
ბორჯომისკენ 3 ს. 29 წ. დღ.

კახეთის რკინის გზის მიმოსვლა

(თბილისის დრო)

მიმოსვლა ყოველდღე სწარმოებს.

თბილისიდან გადის:

თელავისა ტ წნორისკენ დილ. 8 ს. 58 წ.
გურჯაანში მიდის ნაშუადღ. 3 ს. 53 წ.
გურჯაანიდან გადის თელავისკენ ნაშუადღევის 4 ს. 53 წ.
თელავში მიდის ნაშუადღევ. 5 ს. 35 წ.
გურჯაანიდან წნორზე მიდის 4 ს. 18 წ.
წნორზე მიდის . . . . . 5 ს. 15 წ.

თელავიდან ყოველ დღე გამოდის თბილისისკენ:

დილის . . . . . 8 ს. 58 წ.
გურჯაანში მოდის . . . 10 ს. 26 წ.
წნორიდან თბილისისკენ
გამოდის დილის. . 10 ს. 16 წ.
გურჯაანში მიდის . . . 10 ს. 16 წ.
გურჯაანიდან თბილისისკენ გამოდის დილის 10 ს. 46 წ.
თბილისში ჩამოდის 5 საათზე.

წიგნის მაღაზია

“ახალი სიტყვა“ („Новая рѣчь“).

ი. დ. კიკნაძისა.

თბილისი. გოლოვინის პროსპექტი, 22, ტელეფონი 6—23.

გვაქვს ყოველნაირი ახალი წიგნები; ვკისრულობთ ყოველნაირ ბიბლიოთეკის შედგენას: საზოგადოს, საეროს, საქარხნოს, სასკოლოს, საბავშვოს და სხ. განმანათლებელ საზოგადოებათა და სასწავლებელთა მიერ დაკვეთილი წიგნები განსაკუთრებულ მორიგებით; ქალაქ გარეთიდან დაკვეთას ვასრულებთ ორ დღეში. წერილით ანუ პირადად ნაყიდი წიგნები შეიძლება ჩვენვე მივიტანოთ სახლში.

1 მაისიდან ძ. თბილისში გაიხსნა ჟურნალ-გაზეთების კანტორა

„განათლება“

ჯერჯერობით აგენტებს გაეგზავნებათ შემდეგი გაზეთები: „საქართველო“, „თანამედროვე აზრი“, „ეშ. მათრახი“, „თეატრი და ცხოვრება“, „კავკასკოე სლოვო“, „თბილისის ლისტოკი“, „ორიზონი“, „მშაკი“ და „ხათაბალა“ და იყიდება ახლად გამოცემული წიგნები ა. ბლდონის **„აკაკი და მისი პოეზია“** (რუსულ ენაზე), **„სქესობრივი საკითხი და ბავშვი“** ი. გომთარელისა, **„მსოფლიო ომის ეკონომიური მიზეზები“**—მასლოვისა, **„ცხოვრების სიმდერები“**—ბეგლარ ახოსპირელისა **„კოოპერატივები იტალიაში“**—ნ. ჟორდანიასი და სხვა-და-სხვა ქართული წიგნები.

აგენტები ვალდებულნი არიან მთელი თვით დაკვეთილი გაზეთების ფასი წინდაწინ გადაიხადონ.

ფული და წერილები უნდა გამოიგზავნოს შემდეგი ადრესით: Тифлисъ, почт. ящ. № 96, Сильвестру Р. Таварткилад з.

კანტორის ადრესი: Ольгинская 6.

თევზის მრეწველნი

ძმ. ძეგველოვები

პუშკინის ქუჩა, საკუთ. სახ., № 9, ტელეფონი № 712.

განაყოფილება ავლაბარში

კახეთის ქუჩა, საკუთ. სახლი, № 6, ტელეფონი № 712

ყოველ დღე მოგვდის საკუთარ და სავაჭრო სახლ. „ლ. მაილოვის-შვილ“, სამრეწველოებიდან ახალი ქვირითის **ხიზალალა**, მცირე მარილიანი, შავი „**„მეშოჩნი“** ხიზილალა, აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრედვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.

ნებადართულია სამხედრო ცენზორისაგან

სტამბა ა. კალანდაძისა, გაბაევის შესახვევი № 4.